Ушбу сонда:
2 — *Ўзбекистоннинг гигант иншоотлари* МУБОРАК ГАЗЧИЛАРИ
3 — «ИШОНЧ» ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНАСИ
4 — *Тарих гувоҳлик беради* НАВОИЙНИНГ САВОБЛИ ИШЛАРИ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ
OZBEKISTON KASABA UYSHMALARI FEDERATSIYASI · FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN
ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2004 йил 11 феврал, чоршанба № 23 (1656)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

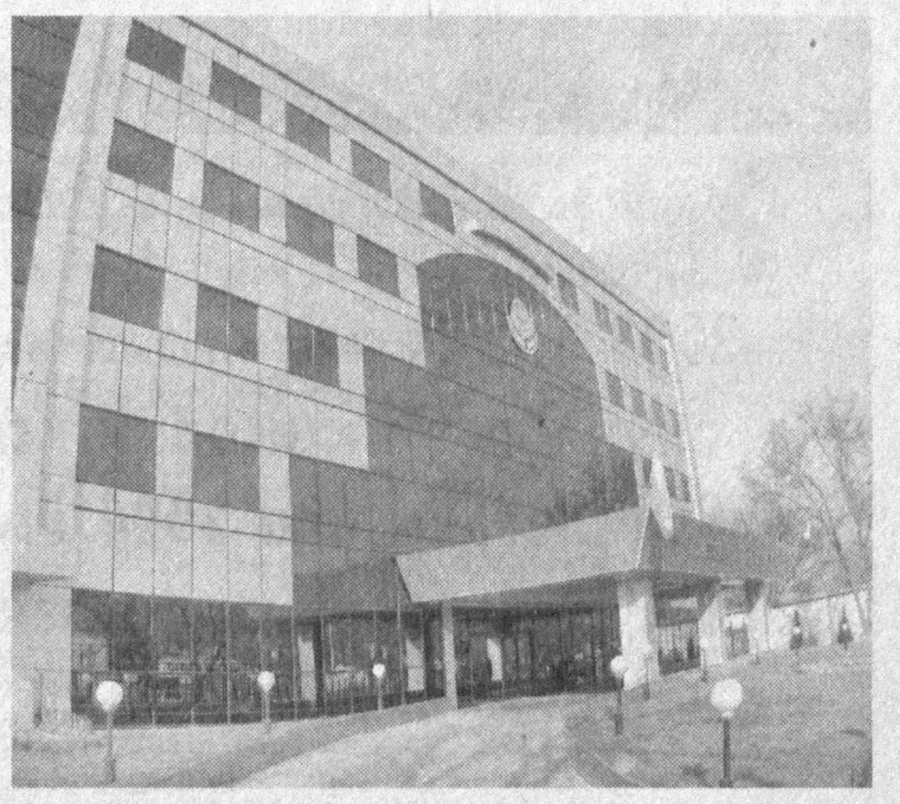

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси мажлисининг Қ А Р О Р И

2003 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари, иқтисодий ислоҳотларнинг боришини баҳолаш ҳамда 2004 йилда иқтисодиётни янада эркинлаштиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида

1. Вазирлар Маҳкамаси қайд этадики, 2003 йилда иқтисодиётни эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш йўли изчил давом эттирилди, бунинг натижасида:

макроиқтисодий барқарорлик ва иқтисодий ўсишнинг барқарор суръатлари таъминланди. Ялпи ички маҳсулот 4,4 фоизга, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми - 6,2 фоизга, истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажми 8,4 фоизга, пулли хизматлар кўрсатиш - 7,9 фоизга ўсди. Асосий сармояга инвестициялар 4,5 фоизга ўсди. Республика ва маҳаллий бюджетлар харажатларининг барча моддалари амалда бажарилди. 2003 йилдаги Давлат бюджети ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,4 фоиз тақчиллик билан ижро этилди;

бюджет ва солиқ сиёсатини эркинлаштириш йўли изчил олиб борилди. Фойдадан олинадиган солиқ ставкаси 24 фоиздан 20 фоизгача, ижтимоий суғуртага ажратмалар 37,3 фоиздан 35 фоизгача пасайтирилди, солиқларнинг айрим турлари бекор қилинди. Фискал ундиришлар даражаси 2002 йилдагига таққослаганда ялпи ички маҳсулотга нисбатан 33,2 фоиздан 32,5 фоизгача камайди;

пул-кредит сиёсатини қатъийлаштириш, банкдан ташқари айланмани қисқартириш ва пул массаси ҳажмини мақбуллаштириш чора-тадбирлари аниқ мақсадни кўзлаб амалга оширилди. Натижада ўртача йиллик пул массаси ялпи ички маҳсулот ҳажмига нисбатан 10,9 фоизгача қисқарди;

инфляция даражаси кескин пасайди ва 2002 йилдаги 21,6 фоиз ўрнига 2003 йилда 3,8 фоизни ташкил этди. Аҳолининг реал даромадлари 12,3 фоизга, тижорат банкларидаги омонатларга депозитлар - 44 фоизга кўпайди, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига берилаётган кредитлар - 2,3 баравар ўсди;

қатъий пул-кредит сиёсати ҳамда айирбошлаш курсларини бирхиллаштириш ва валюта сиёсатини эркинлаштириш бўйича чора-тадбирлар таъминланди. Бу 2003 йилда жорий операциялар бўйича миллий валюта конвертациясини таъминлаш ҳамда Халқаро Валюта Жамғармаси Битимининг VIII моддасига қўшилиш имконини берди;

ташқи иқтисодий фаолият фаоллашди. Ташқи савдо айланмаси ҳажми 17,3 фоизга, экспорт ҳажми - 24,6 фоизга ўсди. Ташқи савдо айланмасида 760 миллион АҚШ долларидан ортиқ миқдорда ижобий сальдога эришилди;

фаол, пухта ўйланган инвестиция сиёсати амалга оширилди. 2003 йилда мамлакат иқтисодиётига қарийб 2 триллион сўм инвестиция қилинди, бу 2002 йилдагига қараганда 4,5 фоиз кўпдир. Капитал қўйилмалар таркибида марказлаштирилмаган инвестициялар улуши 2002 йилдагига таққослаганда 57 фоиздан 63 фоизгача ўсди;

расман хусусийлаштиришдан реал хусусийлаштиришга ўтиш, унинг механизмини такомиллаштириш юзасидан аниқ қадамлар қўйиш таъминланди. 2003 йилда 2015 объект ва акциялар пакетлари сотилди, бу 2002 йилдагига нисбатан 1,6 баравар кўпдир. Собиқ давлат мулки негизида 980 тадан ортиқ, хусусий корхона ва 400 га яқин мулкчиликнинг бошқа нодавлат шаклларидаги корхоналар ташкил этилди. Хусусийлаштиришдан тушган маблағлар ҳажми бир йилда 1,3 баравар ўсди, шу жумладан мол-мулкни хорижий инвесторларга сотишдан тушум 3,4 баравар кўпайди;

кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик изчил ривожланди. Кичик бизнеснинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 35,5 фоизга етди. Кичик бизнес корхоналарида ишлаётганлар салмоғи иқтисодиётда банд бўлганлар жами сонининг 57,0 фоиздан кўпроғини ташкил қилди;

98,6 минг ўқувчи ўрнига эга бўлган 143 академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари, 22,1 минг ўқувчи ўрнига эга бўлган умумтаълим мактаблари, кунига 14,5 минг беморга хизмат кўрсатадиган қишлоқ врачлик пунктлари фойдаланишга топширилди. Қишлоқ аҳолисининг ичимлик сув ва табиий газ билан таъминланганлик даражаси ошди.

Шу билан бирга, иқтисодиётни ислоҳ қилишга доир қўйилган вазифаларнинг барчаси ҳам ўзининг тўлиқ мантиқий якунини топмади: .

корхоналарни хусусийлаштириш дастурлари топшириқлари, айниқса, «Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компанияси, «Ўзавтосаноат» уюшмаси, «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг» холдинг компанияси, «Ўзэлтехсаноат» уюшмаси тизимида, шунингдек, Жиззах, Сирдарё, Тошкент ва Фарғона вилоятлари корхоналари бўйича бажарилмади. Акцияларнинг давлат пакетларини профессионал бошқарувчи компанияларга ишончли бошқарувга бериш ишлари суст ташкил этилган. Акциялар пакетларини инвестиция мажбуриятлари остида бепул беришда ортиқча эҳтиёткорлик намоён бўлмоқда;

капитал қурилишда ислоҳотлар жараёни суст амалга оширилмоқда, пудрат ва лойиҳалаш ишларининг самарали бозори ташкил этилмаган, лойиҳа-қидирув ташкилотларини хусусийлаштириш қониқарсиз бормоқда;

қишлоқда шартнома интизоми пастлигича қолмоқда, фермер ва деҳқон хўжаликлари томонидан етиштирилаётган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини тайёрлашнинг амалий тизими яратилмаган;

хўжалик бошқарувида маъмуриятчилик усуллари бартараф этилмаган, биринчи навбатда, хомашё ва материаллар асосий турларини тақсимлашда маъмуриятчилик сақланиб қолмоқда, товар-хомашё биржалари фаолияти қониқарсиз ташкил этилган, уларнинг айланмалари даражаси пастлигича қолмоқда;

хизмат кўрсатиш ва сервис соҳаси зарур даражада ривожлантирилмади, қишлоқ аҳолисига хизмат кўрсатиш даражаси пастлигича қолмоқда;

умумтаълим мактабларининг ҳолатини ва биринчи навбатда, уларнинг моддий базасини қониқарли деб бўлмайди.

2. Вазирлар Маҳкамаси комплекслари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, вазирликлар, идоралар ва хўжалик бирлашмалари ўн кун муддатда минтақаларда, тармоқларда ва иқтисодиёт секторларида иқтисодий ислоҳотлар якунларини танқидий кўриб чиқсинлар, нуқсонлар ва камчиликлар бартараф этилишини таъминловчи зарур чора-тадбирлар комплексини ишлаб чиқсинлар.

3. Қуйидагилар 2004 йилдаги асосий устувор йўналишлар деб ҳисоблансин:

капитал қурилишда, қишлоқ хўжалигида ва иқтисодиётнинг бошқа тармоқларида бошланган иқтисодий ислоҳотларни ривожлантириш, уларни изчил ва мантиқий давом эттириш;

ислоҳотларни янада эркинлаштириш ва чуқурлаштириш, миллий валютани мустаҳкамлаш йўлини давом эттириш, хўжалик юритувчи субъектлар учун солиқ «юки»ни камайтириш;

хусусийлаштириш жараёнларига янгича ривож бахш этиш, хусусий секторнинг иқтисодиётдаги кўлами ва улушини кенгайтириш;

қишлоқ хўжалигида фермерлик ҳаракатини ривожлантиришга, шартнома интизомини мустаҳкамлашга, фермер ва деҳқон хўжаликлари томонидан етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини тайёрлаш тизимини ташкил этишни яхшилашга йўналтирилган бозор ислоҳотларини янада чуқурлаштириш;

давлатнинг иқтисодиётдаги иштирокини кескин қисқартириш ва чеклашга қаратилган маъмурий ислоҳотларни амалга ошириш, бошқарув тузилмаси ва тизимини тубдан ўзгартириш, бошқарувнинг зарур бўлмаган бўғинларини тугатиш;

тақсимлаш тизимининг эски маъмурий-буйруқбозлик, марказлаштирилган тизимини тугатиш, моддий ресурсларни биржалар, ким ошди савдолари, ярмарка савдолари орқали сотишнинг бозор механизмларига ўтиш;

кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни устувор ривожлантиришни рағбатлантириш, иқтисодиётни ривожлантиришда, иш билан таъминлаш муаммосини ҳал этиш ва аҳоли даромадларини оширишда уларнинг ролини кучайтириш;

хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини, айниқса қишлоқ жойларда жадал ривожлантириш;

умумтаълим мактаблари, умумий ўрта таълим тизими тармоқларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш;

«Меҳр ва мурувват йили» комплекс дастурини амалга ошириш бўйича ташкилий, ижтимоий-иқтисодий ва маънавий-маърифий тадбирларни амалга ошириш.

4. Қуйидагиларнинг:

«Ўзэлтехсаноат» (Умаров), «Ўзавтосаноат» (Парпиев) уюшмалари, «Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компанияси (Азизов), «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг» холдинг компанияси (Матчонов), Жиззах (Янманқулов), Сирдарё (Ҳайдаров) ва Фарғона (Отабоев) вилоятлари ҳокимликлари раҳбарларининг эътибори - улар томонидан 2003 йил учун хусусийлаштириш дастурларида назарда тутилган корхоналар давлат активларини сотиш бўйича таъсирчан чора-тадбирлар кўрилмаганлигига;

«Агромашсервис» (Нишонов), «Ўзбек ипаги» (Умаров), «Ўзпахтасаноат» (Зикриёев) уюшмалари, «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компанияси (Раматов), «Ўздонмаҳсулот» давлат корпорацияси (Нажмиддинов), Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги (Жўраев) раҳбарларининг эътибори - акциядорлик жамиятлари устав фондларини қонун ҳужжатларида белгиланган миқдорларгача етказиш ёхуд уларни бошқа ташкилий-ҳуқуқий шаклларга айлантириш бўйича ишларининг етарли эмаслигига қаратилсин.

Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси билан биргаликда бир ҳафта муддатда 2003 йилда хусусийлаштириш ва давлат активларини сотиш бўйича топшириқларнинг бажарилиши якунларини таҳлил қилсинлар, йўл қўйилган қолоқликни ҳисобга олган ҳолда 2003-2004 йиллар учун белгиланган дастурлар топшириқларининг тўлиқ бажарилишини таъминловчи чора-тадбирларни ишлаб чиқсинлар ва тасдиқласинлар.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси (Асқаров) Иқтисодиёт вазирлиги (Саидова) билан биргаликда бир ой муддатда танқидий таҳлиллар асосида 2004 йилда инвестиция мажбуриятлари остида бепул бериш мақсадга мувофиқ бўлган корхоналар ва объектларнинг қўшимча рўйхатини Давлат мулкини хорижий инвесторларга сотиш бўйича тендер савдолари ўтказувчи Давлат комиссиясига тасдиқлаш учун тақдим этсин ҳамда унинг бажарилиши устидан қатъий мониторинг ўрнатсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг (Асқаров) эътибори қимматли қоғозлар иккиламчи бозорини ривожлантириш ва акциялар давлат пакетларини бошқарувчи компанияларга ишончли бошқарувга бериш ишларининг етарли эмаслигига қаратилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Умумиқтисодиёт комплекси (Азимов) Иқтисодиёт вазирлиги ва Давлат мулки қўмитаси билан биргаликда қимматли қоғозларнинг реал, фаол фаолият кўрсатадиган иккиламчи бозорини ташкил этиш, фонд бозорида операцияларни ўтказишда харажатларни қисқартириш, қимматли қоғозлар бозорида ахборот тўплаш ва тарқатишнинг ягона тизимини барпо этиш, профессионал бошқарувчи компанияларни жадал ташкил этиш бўйича таклифларни ишлаб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

7. Бош вазир (Мирзиёев), Умумиқтисодиёт комплекси (Азимов) барча манфаатдор тузилмалар билан биргаликда бир ой муддатда биржа савдосидаги ишларнинг аҳволини чуқур ўрганиб чиқсинлар ва товар-хомашё биржалари фаолиятини тубдан яхшилаш бўйича аниқ таклифлар киритсинлар.

8. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги (Саидова), Давлат мулки қўмитаси (Яковлев) манфаатдор вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда моддий-техника ресурсларининг асосий турларини биржа ва ярмарка механизмлари орқали, шунингдек ўртача биржа нархлари билан тўғридан-тўғри шартномалар бўйича лимитсиз сотиш тартиби механизмлари ишлаб чиқилиши ва амалда жорий этилишини таъминласинлар.

(Давоми 2-бетда)

ЯНГИ ҚЎШМА КОРХОНА

Италия ва Европанинг бошқа мамлакатлари дўконларида яқинда «Made in Uzbekistan» тамғаси босилган чиройли шойи галстуклар пайдо бўлади. Тошкентда «Ўзбек ипаги» уюшмаси ва Италиянинг «Giorgio Giammiola & C.S.p.A.» ҳамда «Finiterexpo» компаниялари томонидан таъсис этилган «Regiah Silk ltd» Ўзбекистон-Италия қўшма корхонаси шундай галстуклар ишлаб чиқаришни йўлга қўйди.

Корхонанинг очилишига бағишланган маросимда вазирликлар, идоралар, халқаро ва жамоат ташкилотлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари М.Усмонов ўз сўзида янги қўшма корхона мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар муваффақиятига яққол мисол эканини қайд этди. Мустақилликкача Ўзбекистон иқтисодиётида асосан хомашёга эътибор қаратилган бўлса, ҳозир вазият тубдан ўзгармоқда. Президент Ислом Каримов мамлакатимиз саноатини модернизация қилиш, хомашёни юз фоиз қайта ишлаб, юқори сифатли тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш учун энг замонавий технологияларни жорий этиш зарурлигини доимо таъкидлаб келади. Ўзбекистоннинг экспорт салоҳиятини ошириш, халқаро савдо бозорларига чиқиш иқтисодий туб ўзгаришларни амалга оширишда устувор йўналиш ҳисобланади.

Тадбирда сўзга чиққан Италиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Анжело Персиани бундай дўстона мамлакатда кичик саноатни ташкил этиш муҳимлигини қайд этди. Бой тўқимачилик тарихига эга Италиянинг хусусий бизнес вакиллари республикамизда шундай ишлаб чиқаришни ташкил этишдан жуда манфаатдор. Мазкур тармоқ истиқболли бўлиб, кейинчалик «Regiah Silk ltd» қўшма корхонасидан сўнг Ўзбекистон бозорига бошқа италиялик сармоядорлар келишига умид катта.

Бутун дунёда италияликлар тайёрлаган галстуклар юқори баҳоланади ва улар бизнеснинг бу тармоғини яхши тушунади. Италиялик ҳамкорлар Тошкентда ана шундай ишлаб чиқаришни ташкил этишга қарор қилгани ҳам бежиз эмас. Чунки Ўзбекистонда қадимдан бирламчи хомашё - юқори сифатли ипак ишлаб чиқарилган. Бунинг устига, қўшма корхона таъсисчиларидан бири Луижи Ремижионинг сўзларига кўра, пойтахтимизда инфратузилма - транспорт, коммуникация, банк тизими, хизмат кўрсатувчи ташкилотлар ҳам яхши ривожланган. Буларнинг барчаси ўз сарф-ҳаражатларини тежаши лозим бўлган кичик корхона учун жуда муҳим. Италиялик бизнесмен корхона ишчилари ишга виждонан ёндашиши муҳимлигини ҳам айтиб ўтди.

«Regiah Silk ltd» қўшма корхонаси - юқори технология ва қўл меҳнати уйғунлиги талаб қилинадиган шойи галстуклар ишлаб чиқариш бўйича Марказий Осиёда ягона корхона.

Қўшма корхона менежерлари қизиқарли реклама тайёрлади: 350 000 000 ипак қуртини боқиш ва етиштириш учун 525 000 килограмм тут барги керак бўлар экан. Бу йўл билан 52500 килограмм пилла ва ундан 7875 килограмм ипак хомашёси олинади. Тўлиқ қайта ишланганда хомашёдан 72540 метр мато чиқади. Қўшма корхона мутахассислари бу матодан йилига 350 минг дона галстук ишлаб чиқаради.

Дарвоқе, мато яхши галстукнинг энг муҳим белгиси саналади. Галстуклар учун мато 100 фоиз табиий ипакдан тайёрланади. «Regiah Silk ltd» мутахассислари сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун Наманган, Марғилон, Бухородаги энг яхши пиллачилик фабрикаларида хомашё танлаб олади. Бунда калавани бўяш ва газламани безашга алоҳида эътибор берилади.

Маҳаллий мутахассисларнинг айтишича, улар қўшма корхонани ташкил этишда катта тажрибага эга хорижлик шериклари иш услубини ўзлаштиришга интилиб, кўп асрлик миллий анъаналаримизни ҳам унутмасликка ҳаракат қилишди.

(Давоми 2-бетда)

«Ишонч» фош этади

ЯШИРИН ЦЕХ ФАОЛИЯТИГА ЧЕК ҚЎЙИЛДИ

Зомин туманида 330 та тадбиркор фаолият юритиб келмоқда. Уларнинг эзгу ишлари ҳақида ҳар қанча гапирилса оз.

Лекин айрим тадбиркорлар ўз фойдасини кўзлаб, республика иқтисодиётига катта зарар етказишмоқда. Мисол учун Алишер Бердиёров фаолиятини олиб курайлик. У Даштобод деҳқон бозорида ҳеч қандай ҳужжатсиз спирт маҳсулоти сотаётганда тумшуғидан илинди. Шуҳрат Каримов ҳам қонунга зид равишда савдо қилишни касб қилиб олган экан. Солиқ ходимлари томонидан унинг фаолиятига чек қўйилиб, 55 шиша сифати кафолатланмаган чет эл арок маҳсулоти далилий ашё сифатида олиб қўйилди. Оқтепа маҳалласида яшовчи Муҳтарам Икромова 56 литр спирт маҳсулотини сотаётганда қўлга тушди. Бу ҳолат бўйича тегишли чора-лар кўрилди.

Вазирлар Маҳкамасининг «Спирт ва алкоголли маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва сотиш устидан давлат назоратини кучайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори юзасидан туман давлат солиқ инспекцияси 12 та текшириш ишлари ўтказди. Натижада ҳамон қонунни четлаб бойлик орттиришга ружу қўйганлар борлиги аниқланди. Фуқаролардан 209 шиша спиртли ичимликлар, 355 қути тамаки маҳсулоти ҳамда 235 литр спирт маҳсулоти далилий ашё сифатида олиниб, уларга маъмурий жарима қўлланилди. Бундан ташқари, Даштобод шаҳар Пахтакор маҳалласида яшайдиган Камол Анорбоев ўз уйида қўлда ясалган жувоз орқали пахта ёғини чиқариб сотаётганида фош этилди. Гулистон кўчасида истиқомат қилаётган Толиб Сафаров ҳам мўмай пул топиш илинжида яширин цехда пахта чигитидан ёғ чиқариб, сотишни йўлга қўйган экан. Бу ҳолатлар бўйича тегишли идора томонидан жиноий иш қўзғатилди.

—Даромад солиқларининг ўз муддатида давлат бюджетига келиб тушиши пенсия ва нафақалар, кам таъминланган оилалар ва ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларни давлат томонидан қўллаб-қувватлашда муҳим омил бахш этади,-дейди туман солиқ инспекцияси бошлиғи А. Ишназаров.—Лекин ноқонуний ишлар билан шуғулланаётган шахслар давлатга, одамларга зиён келтирмоқда. Бундай фуқаролар фаолиятига эртами-кечми албатта чек қўйилади. Аммо халқ ризқига хиёнат қилиб, даромадни солиқдан яшириш ва истеъмолга яроқсиз эканлигини била туриб, уни сотишдан кўрилаётган фойда рўзғорга қут-барака олиб келармикан?

Юнусали ОЧИЛДИЕВ,
«Ишонч» мухбири

Ижтимоий ҳимоя

МЕҲНАТ ҚАДРЛАНГАН ЖОЙДА

Ширкат хўжалигимиз меҳнаткашлари ўтган йили қарийб 3700 гектар майдонда деҳқончилик қилиб, юқори ҳосилдорликка эришдилар, шартномавий режалар ортиғи билан бажарилди. Меҳнат ғалабасини қўлга киритишда хўжаликнинг 1859 нафар деҳқону миришкорлари мустаҳкам ижтимоий ҳимояга олинганлиги муҳим рол ўйнади.

Хўжалик маъмурияти ва касаба уюшма қўмитаси ўртасида имзоланган жамоа шартномасининг ҳар бир бандида ишчиларимизнинг моддий манфаатдорлигини ошириб бориш кўзда тутилган. Унга кўра ҳар ойда ишчи-меҳнаткашларга иш ҳақи нақд тўланиши таъминланмоқда. Илғор оилавий пудратчиларимиздан Одил Каримов, Жўра Пайғамов, Янгибой Бобоқулов, Жўра Ёқубовларнинг ҳар бири бир неча тоннадан ошириб буғдой олдилар. Шунингдек, ишчиларга буғдойдан ташқари 80 тонна ўсимлик ёғи, 21 тонна гуруч каби озиқ-овқат маҳсулотлари, 90 тонна кунжара ишчиларга арзонлаштирилган нархларда тарқатилди.

Ютуқларимизда илғор тракторчиларнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Шу боис ҳам ер шудгорлаш ишларида фаол иштирок этган дизелчи тракторчилар Тўйчи Тўлабоев, Холмат Қурбонов, Усмон Холиеров, сеялкачилар Сафар Бобоқулов, Суюн Мирзаев, Панжи Чориев, Ҳусан Каримов, Ўроз Турдиев сингарилар мавсум мобайнида рағбатлантириб борилди. Уларга маъмурият томонидан икки баробар миқдордаги иш ҳақи тўланди. Худди шунингдек, ишчи-меҳнатчиларни кийим-бош ва пойабзал ҳамда бепул иссиқ овқат, сут-қатиқ маҳсулотлари билан таъминлаш йўлга қўйилди. Мажид Мадоров, Фарҳод Қулбоев, Абдурасул Олтибоев, Эшниёз Эргашев каби илғор тракторчиларимиз вилоят ҳудудидаги «Сурхон» ва «Жайронхона» сиҳатгоҳларида бепул ҳордиқ чиқаришди.

Меҳр ва мурувват йили дастурига асосан қатор кам таъминланган оилалар фарзандларининг муддатли ҳарбий сафарбарлик тўловлари хўжалик ҳисобидан қопланди. Шу билан бирга хўжалигимиз аъзоси Эшниёз Эргашевнинг фарзанди ўқиши учун шартнома тўловлари тўланди. Бундай мурувватдан Арабали Раимов, Ҳаким Қорабоев сингари меҳнаткашларимиз ҳам баҳраманд бўлишди. Бундан ташқари, хўжалигимиз аъзоларининг томорқа солиқларидан 11 миллион, электр энергияси харажатларидан 3 миллион, табиий газ таъминотидан 4 миллион 235 минг ва тоза ичимлик сувидан 3 миллион сўмлик қарзлари маъмурият ҳиммати эвазига узилди.

Машаққатли меҳнат ортидан келган даромад ҳисобидан қишки ва ёзги клублар, кино ва концерт заллари қайтадан таъмирланди. Мавжуд ўйингоҳ, гимнастика шаҳарчаси, спорт майдончаларида кўплаб мусобақалар ўтказиш имконияти яратилди. Айни пайтда улар спортсеварлар хизматида. Яна бир таҳсинга лойиқ жиҳат шуки, ширкат хўжалиги бошқаруви раиси ўз ҳисобидан ҳудуддаги ташландиқ ерда замонавий спорт мажмуи қурилишини бошлади. Мазкур болалар спорти мажмуида турли ўйин майдонлари, шу жумладан, стол тенниси, шоҳмот-шашка клуби жой олади.

Рўзибой БОБОҚУЛОВ,
Шеробод туманидаги Н.Муродов номли ширкат хўжалиги касаба уюшма қўмитаси раиси

ГУЗАРДА МИНИ-БАНК

«Олтин водий» кўп тармоқли фермер хўжалиги Норин туманидаги энг илғор хусусий қишлоқ хўжалик корхоналаридан бири саналади. Сўнгги йилларда хўжалик даромадининг маълум қисми қишлоқда ижтимоий инфратузилмани ривожлантиришга йўналтирилмоқда.

Фермер хўжалиги томонидан барпо этилган «Норинкапа» қишлоғи гузарида кундалик эҳтиёж моллари, гўшт дўконлари, ошхона ҳамда чойхона ишлаб турибди. Шунингдек, бу ерда туманлараро қатнайдиган автобуслар тўхтайдиган автобекат қурилган.

Шу кунларда эса гузарда «Тадбиркорбанк» акционерлик-тижорат банки туман бўлимининг филиали - мини-банк очилди. Янги мини-банк хизматларидан яқин атрофдаги қишлоқлар фермер хўжаликлари ва тадбиркорлари фойдаланмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси мажлисининг
ҚАРОРИ

2003 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари, иқтисодий ислоҳотларнинг боришини баҳолаш ҳамда 2004 йилда иқтисодиётни янада эркинлаштиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида

(Боши 1-бетда)

9. Капитал қурилишдаги ислоҳотларни жадаллаштириш учун Вазирлар Маҳкамасининг Қурилиш, қурилиш материаллари саноати, уй-жой-коммунал хўжалиги ва транспорт комплекси, Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси (Тохтаев):

Давлат мулки қўмитаси (Асқаров) билан биргаликда зарар кўриб ишлаётган, иқтисодий ночор пудрат қурилиш ташкилотларини хусусийлаштириш ва тугатиш, лойиҳалаш ташкилотларини давлат тасарруфидан чиқариш, пудрат ва лойиҳалаш ишларининг тўла қимматли бозорини яратиш жараёнини 2004 йилда тўлиқ тугаллансинлар;

қурилиш ва лойиҳалаш ишларини бажариш юзасидан буюртмаларни жойлаштириш бўйича танловлар, тендер савдолари ўтказиш даражасини оширсинлар ва бунда маъмуриятчиликка барҳам берсинлар;

қурилишда лойиҳалаш, смета ва технология интизомини мустаҳкамлаш чора-тадбирларини кўрсинлар, капитал қурилишда смета-норматив базани ва ҳисоб-китобларни бозор иқтисодиёти талабларига мувофиқ тўлиқ янгиласинлар, бунда қурилиш сифатини оширишни ва қурилиш смета қийматининг сунъий равишда ошириб юборилишига йўл қўймасликни назарда тутсинлар, жойларда ягона бюджет буюртмачи хизматларини ташкил этилишини тугаллансинлар;

Иқтисодиёт вазирлиги (Азимов), «Ўзқурилишматериаллари» компанияси (Акрамов) билан биргаликда икки ой муддатда мамлакатимиз корхоналарида юқори технологияли пардозлаш қурилиш материаллари ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг янги дастурини ишлаб чиқсинлар ва Вазирлар Маҳкамасига киритсинлар, унинг бажарилиши устидан қатъий назоратни таъминласинлар.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги (Азимов), Марказий банк (Муллажонов), Молия вазирлиги (Нурмуродов) 2004 йил I чораги охиригача объектларни фойдаланишга тайёр ҳолда қуриши амалга оширишда пудрат ташкилотларига кредит беришнинг бозор механизмларини ишлаб чиқсинлар ва жорий қилсинлар.

10. Вазирлар Маҳкамаси (Мирзиёев) барча манфаатдор идораларни жалб этган ҳолда бир ой муддатда фермер ва деҳқон хўжаликлари томонидан етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини тайёрлаш тизимини ташкил этиш бўйича ишларнинг аҳволини муфассал кўриб чиқсин ва уни тубдан яхшилаш юзасидан аниқ таклифлар киритсин.

11. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги (Полвон-зода) фермер хўжаликлари билан қишлоққа хизмат кўрсатувчи ташкилотлар ўртасида тузилган шартномаларнинг, айниқса фермерларга минерал ўғитлар ва ёнилғи-мойлаш материаллари етказиб бериш юзасидан тузилган шартномаларнинг бажарилишини алоҳида назоратга олсин ва айбдор шахсларга нисбатан энг қатъий чоралар кўрсин.

12. Маъмурий ислоҳотлар бўйича Республика комиссияси (Азимов) барча манфаатдор вазирликлар, идоралар, ҳокимликлар билан биргаликда маъмурий ислоҳотларни амалга оширишга доир ишларни пухта ташкил қилсин, бунда:

давлат бошқаруви органларининг янги ташкилий тузилмалари ва марказий аппаратлари тузилмалари ҳамда уларнинг низомлари маъмурий ислоҳотларнинг асосий принципларига мувофиқ қайта кўриб чиқилиши ва қайта тасдиқланиши;

хўжалик бошқаруви органларини тугатиш, қайта ташкил этиш ва улар томонидан фақат муассислари берган хўжалик функцияларни бажарилишини назарда тутувчи уставлари қайта тасдиқланиши;

давлат ва хўжалик бошқарув органларининг бошқарув аппаратлари ходимлари сонини қисқартирилиши устидан назоратни таъминласин.

Амалга оширилган ишлар тўғрисида 2004 йил I чораги якунлари бўйича Вазирлар Маҳкамасига ахборот берилсин.

13. Кичик ва хусусий тадбиркорликни рағбатлантириш ва ривожлантириш бўйича Республика мувофиқлаштирувчи кенгаши (Азимов) Ўзбекистон Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси (Собиров), Адлия вазирлиги (Полвон-зода), «Ўзстандарт» агентлиги (Бўриев) ҳамда бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига:

мулкчиликнинг барча шаклларидаги хўжалик юритувчи субъектлар тадбиркорлик фаолиятининг эркинлиги кафолатларини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида;

маҳсулотларни ва кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан кўрсатиладиган хизматларни сертификатлаш тартибини соддалаштириш ва бирхиллаштириш, тақдим этиладиган ҳужжатлар сонини ва уларни кўриб чиқиш муддатларини кескин қисқартириш бўйича;

кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг кредит ресурсларидан фойдаланишини кенгайтириш, улар учун инвестиция кредитлари ва лизингнинг янада жалб қилувчи механизмини жорий этиш бўйича;

тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини аниқ тушунтириб берадиган норматив ва маълумотнома материалларини, амалдаги норма ва қоидаларни энг кенг кўламда нашр қилиш тўғрисида таклифлар киритсин.

14. Вазирлар Маҳкамасининг Умумиқтисодиёт комплекси (Азимов) Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда икки ой муддатда Ўзбекистон Республикаси хизмат кўрсатиш соҳасини жадал ривожлантириш дастурини тайёрласин ва киритсин.

15. 2004 йил I чораги якунлари бўйича Вазирлар Маҳкамаси мажлисида умумтаълим мактабларини тизимини ривожлантириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилсин. 2004-2008 йилларда умумтаълим мактабларини ривожлантириш имкониятлари қидириб топилсин ва ривожлантиришнинг махсус дастури тайёрлансин. Ушбу дастурни бажариш учун фақат бюджет маблағлари эмас, балки ҳомийлар маблағларини ҳам жалб этиш назарда тутилсин.

16. Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, вазирликлар, идоралар ва хўжалик бирлашмалари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, Тошкент шаҳри, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари 2004 йил учун қабул қилинган «Меҳр ва мурувват йили» комплекс дастуридан келиб чиққан ҳолда дастурни бажаришга йўналтирилган аниқ ташкилий, ижтимоий-иқтисодий ва маънавий-маърифий тадбирларни бир ой муддатда ишлаб чиқсинлар ҳамда уларнинг амалга оширилиши устидан қатъий назоратни таъминласинлар.

17. Вазирлар Маҳкамасининг Агросаноат комплекси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги (Жўраев), «Ўзагромашсервис» уюшмаси (Нишонов), «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг» компанияси (Матчонов) баҳорги дала ишларини амалга ошириш учун зарур бўлган қишлоқ хўжалиги техникаси 2004 йил 15 мартгача, дон ўриш-йиғиш комбайнлари ва чорва озуқаси йиғиштириш техникаси эса шу йил 1 майгача таъмирлаб қўйилишини таъминласинлар.

Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги (Жалолов) коллектор-дренаж ва суғориш тармоқларини тозалаш ва таъмирлашни, насос станциялари ва гидротехника иншоотларини таъмирлашни экиш мавсуми бошлангунга қадар тугалласин.

18. Ушбу мажлис қарорининг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.Мирзиёев зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2004 йил 7 феврал

Ўзбекистоннинг гигант иншоотлари

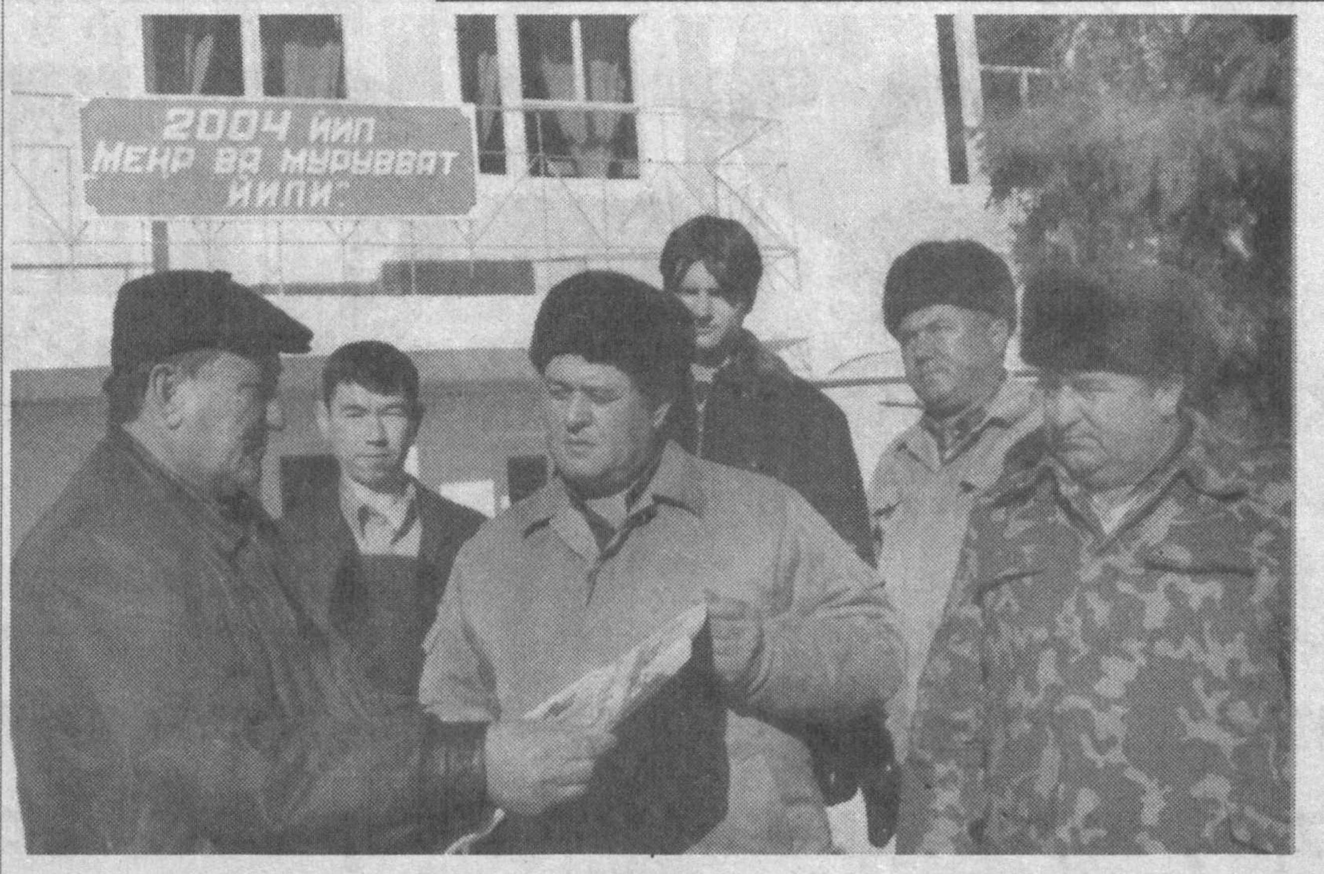

МУБОРАК ГАЗЧИЛАРИ

Мустақилликка эришилганидан сўнг юртимизда халқ фаровонлигини ошириш йўлида олиб борилаётган изчил сиёсат ўз самарасини бермоқда. Хусусан, мамлакатни нефт ва газ билан таъминлаш борасида беқиёс ютуқларга эришилди. Шўртан газ кимё мажмуи, Муборак газни қайта ишлаш заводи, «Муборакнефтгаз» нефт ва газ конлари унитар корхонаси сингари йирик иншоотларнинг довруғи бугун хорижда ҳам маълум.

Биз «Муборакнефтгаз» нефт ва газ конлари унитар корхонасида бўлиб, амалга оширилаётган ишлар билан танишдик.

– Нефт ва газ мамлакат иқтисодиётини мустаҳкамлашда алоҳида ўрин тутади, – дейди касаба уюшма қўмитаси раиси Жумақул Қурбонов. – Ишчиларимизнинг куну тун шижоатли меҳнатлари самараси ўлароқ газ қазиб чиқариш ҳажми йил сайин ошмоқда. Уларни ижтимоий жиҳатдан муҳофазалаш учун бор имкониятни ишга солаяпмиз.

Ўтган йил корхона жамоаси учун баракали келди. Маъмурият ҳамда касаба уюшма қўмитасининг қўшма қарори асосида бир қатор тадбирлар ишлаб чиқилиб, бекаму кўст бажарилиши таъминланди. Жумладан, конлараро энг яхши қўрғон, энг яхши ётоқхона, энг яхши хона номинациялари бўйича кўрик-танловлар ўтказилди. Натижада «Алан-Култак-Помуқ» қўрғони, «Зеварда» кони ётоқхонасига голиблик насиб этди. Шунингдек, «Кўкдумалоқ» кони ётоқхонасининг бир хонаси барча учун намуна, деб эътироф этилди. Голибларга эсдалик совғалари топширилди.

Касаба уюшма қўмитаси раиси ҳамроҳлигида Муборак шаҳридан 70 километр олисда жойлашган «Алан-Култак-Помуқ» конида ишлайдиган ишчилар қўрғончасида бўлдик. Атрофи кенг яйлов билан қопланган дашт ўртасида бунёд этилган яшил шаҳарча киши диққатини ўзига тортади. Бизни ишчилар ётоқхонаси сари бошлашди. Бу ерда турли мевали ва манзарали дарахтлар экилган. Ўртадаги спорт майдончасида ишдан қайтган газчилар волейбол ўйнашмоқда. Ишчилар қўрғончаси 16 гектарлик майдонни эгаллайди. Бу ерда ҳамма шарт-шароитлар яратилган. Ошхона, маънавият ва маърифат хонаси, ётоқхоналар шинам, ораста.

– Мазкур газ конлари ишга тушганига бир неча йил бўлди, – дейди кон раҳбари Эркин Ҳайитов. – Ишлар вахта усулида ташкил этилган. Ҳар бири 50 ўринли 4 та ётоқхона газчиларимиз ихтиёрида. Ётоқхоналар замонавий мебеллар билан жиҳозланган.

Жамоамизда 387 киши меҳнат қилади. Уларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашга алоҳида аҳамият берилмоқда.

Машинамиз қўрғончадан чиқиб, «Зеварда» кони сари одимлади.

Кўп ўтмай энг намунали ётоқхона номини олган ишчилар уйига етиб келдик. Мақташганича бор экан. Ётоқхона мудири Бахтиёр Санаев билан бир-бир айланиб, ўзимиз ҳам бунга ишонч ҳосил қилдик.

Қўрғончада ҳар бири 50 киши истиқомат қилаётган 3 та ётоқхона бўлиб, барча шароитлар муҳайё этилган. Маънавият ва маърифат хонасида машғулот олиб бораётган ишчилар ҳам буни тасдиқлашди. Маълум бўлишича, газчилар корхона касаба уюшма қўмитаси раиси Жумақул Қурбоновнинг яқиндагина нашрдан чиққан «Чорраҳа» номли китобини мутолаа қилишаётган экан.

– Ана муаллифнинг ўзлари ҳам келдилар, – дейди ишчилардан бири.

Салом – аликдан сўнг муаллиф китобнинг яратилиш тарихи ҳақида сўзлаб берди. Ишчилар телевидение кўрсатувларини томоша қилиб бўлишгандан сўнг, гуруҳларга бўлиниб, шоҳмот-шашка бўйича ўзига хос мусобақани бошлаб юбордилар. Бир қарашда кимсасиз кўринган дашт-биёбонда ташкил этилган имкониятлар шаҳарникидан асло қолишмас эди.

Қош қорайганда Муборакка етиб келдик. Атроф неон чироқларидан нурафшон. Шаҳар қоронғуда янада фусункор ва гўзал кўринади. Корхонанинг маъмурий идораси атрофидаги ободонликни кўриб, беихтиёр руҳингиз тетиклашади.

– Бизни бир нарса қувонтиради. У ҳам бўлса ишчиларимизнинг ўз қисматларидан мамнун эканликларидир, – дейди Жумақул Қурбонов. – Корхонанинг 21 нафар ходими ўтган йили қарилик нафақасига чиқиши муносабати билан 3 миллион 700 минг сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. 47 нафар кам таъминланган, боқувчисини йўқотган, ёлғиз қарияларга 2 миллион сўмга яқин озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди. Ногирон ва ёлғиз кексаларнинг даволанишлари учун 6 миллион сўм моддий кўмак кўрсатилди. Хотира ва Қадрлаш куни муносабати билан 61 нафар Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига 1 миллион 327 минг сўмдан ортиқ маблағ ажратилди. Шунингдек, 10 нафар Чернобл ҳалокати қатнашчиларига ҳам моддий кўмак берилди.

Корхона ишчиларининг мазмунли ҳордиқ чиқаришлари ҳамда соғлиқларини тиклашлари доимий диққат марказда. Йил давомида 457 кишига сиҳатгоҳларга йўлланмалар берилиб, 155 киши профилакторийда даволанди. Ишчилар фарзандлари Китоб туманидаги «Ёш алангачи» оромгоҳида дам олдирилди. Шунингдек, Китоб туманидаги «Меҳрибонлик уйи»нинг 120 нафар тарбияланувчилари соғломлаштириш оромгоҳига корхона ҳисобидан юборилди.

Корхонада жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш бирламчи вазифалардан бирига айланган, десак муболаға эмас. Бу ерда ташкил этилган спорт мажмуаси негизида республикамизнинг олий табақасида тўп сураётган «Машъал» жамоаси футболчилари учун кенг имкониятлар яратилган. Шунингдек, спортнинг шоҳмот-шашка, волейбол, миллий кураш, теннис турлари бўйича ўтказилаётган беллашувларда ишчилар фаол қатнашаяптилар. Миллий кураш бўйича республика чемпионатида, «Зеварда» кони ишчиси Нурилла Абдуллаев биринчи ўринни эгаллаган бўлса, теннис бўйича мусобақаларда Собир Ражабов иккинчи ўринга сазовор бўлди. Айни пайтда республикамизда кенг қулоч ёйган болалар спортини ривожлантиришга ҳам алоҳида аҳамият берилмоқда.

Маҳаллаларда яшайдиган ўсмирлардан футбол, миллий кураш, стол тенниси бўйича жамоалар тузилиб, ўзаро куч синашувлар мунтазам йўлга қўйилмоқда. Барча сарф-харажатлар корхона маъмурияти ҳамда касаба уюшма ҳисобидан амалга оширилаяпти.

Газчилар ўтган йили 36 миллиард куб метрдан ортиқ газ қазиб олган бўлсалар, жорий йилда бу кўрсаткич янада ортади. Бунинг учун бор имкониятлар ишга солинаяпти.

Биз Муборак газчилари ҳузуридан ниҳоятда бой таассуротлар билан қайтдик. Конларнинг ҳали очилмаган қирралари кўп. «Кўкдумалоқ» нефт, газ ва газ конденсати конини ўзлаштириш борасида бир неча йилларга татигулик эзгу ишлар олдинда турибди. Бу ердаги насос станциялари, АҚШнинг «Келлогг» компанияси билан ҳамкорликда барпо этилган «Кўкдумалоқ» компрессор станцияси ўзининг ноёблиги билан МДҲда муҳим иншоотлардан бири ҳисобланади. Уларни мукаммал билим ва тажрибага эга бўлган ўз соҳасининг усталари бошқаришмоқда. Ишчиларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, ижтимоий ҳимоя қилиш масаласига эса касаба уюшма қўмитаси бош-қош бўлаяпти.

Шавкат СУЛТОН,
«Ишонч» мухбири
Суратларда: Муборак газчилари ҳаётидан лавҳалар

Чортоқ туманида аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш тобора яхшиланиб бормоқда. Хусусан, кейинги йилларда келиб, мавжуд 15 қишлоқ врачлик пунктининг 5 таси замон талаблари асосида тубдан қайта қурилиб, жиҳозланди. Танлов асосида малакали мутахассислар билан таъминланди.

ХУСУСИЙ ВРАЧЛИК ПУНКТИ

Эндиликда олис қишлоқларда яшаётган аҳоли тиббий ёрдам учун туман марказига ёки шаҳарга қатнамасдан шу ернинг ўзида керакли муолажани олишмоқда. Қишлоқ врачлик пунктларига дастлабки ёрдам учун керак бўладиган дори-дармонлар узлуксиз етказиб берилмоқда. ҚВПлар замонавий техника ва тиббий асбоб-ускуналар билан таъминланган. Ўтган йили олис Созсой қишлоғидаги врачлик пунктига «Дамас» автомашинаси, 14 та ана шундай тиббиёт муассасаларига 7,5 миллион сўмлик анжомлар олиб берилди.

Бундан ташқари, шошилинч тез ёрдам, жарроҳлик, туғруқ бўлимлари таъмирдан чиқарилди. Тери таносил касалликлари диспансери ташкил этилди. Марказий шифохонага Жаҳон Саломатлик банки кўмагида Германиядан сунъий нафас олдириш аппарати келтирилди. Шифохонада иш ўринларини аттестациядан ўтказиш ва ходимларни қайта ўқитишга ҳам алоҳида аҳамият берилди. Жумладан, ўтган йилда 3 марта кадрлар ўқуви ташкил этилди. 212 нафар ҳаким, 1451 нафар ўрта тиббиёт ходимлари иш ўринлари аттестациядан ўтди. Икки нафар врач Россия ва Украинада малака ошириб қайтдилар.

Туманда Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида хусусий соғломлаштириш тармоқларини ривожлантиришга эътибор кундан кунга кучайтирилмоқда. Гулдуров қишлоғида дастлабки хусусий врачлик пункти иш бошлагани ҳам бунинг ёрқин далилидир.

Соҳиба АЪЗАМОВА,
«Ишонч» мухбири

ЯНГИ ҚЎШМА КОРХОНА

(Боши 1-бетда)

Ҳар бир галстукнинг расмлари италиялик дизайнерлар томонидан батафсил ишлаб чиқилмоқда. Мижозларнинг эҳтиёжларини тўлиқ қондирадиган ранглардаги маҳсулот таклиф этилмоқда. Қўшма корхонанинг яна бир ўзига хос жиҳати шундаки, унинг ходимлари яхши тайёргарликдан ўтган бўлиб, уларни ўқитиш учун Италиядан йигирмадан ортиқ мутахассис таклиф этилган.

Луижи Ремижио айтдики, «Regiah Silk ltd» корхонаси маҳсулотни сотиш масалаларида ўзбекистонлик ва хорижлик тадбиркорлар билан ҳамкорлик қилишга тайёр. Қўшма корхона анъанавий услубдаги галстуклар ҳамда корхона ва ташкилотлар, ҳарбийлар ҳамда ўқув юртлари учун галстуклар ишлаб чиқаришга буюртмаларни ҳам бажара олади.

Аввалига маҳсулотнинг муайян қисми Марказий Осиё мамлакатлари, Италия, Россия, Европа мамлакатларига экспорт қилинади, катта қисми эса ички бозорда сотилади. Келгусида маҳсулот турларини кўпайтириш режалаштирилмоқда. Бинолар ички қисмини пардозлаш учун турли матолар ишлаб чиқарилади.

Маросим якунида Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган чиройли ва бежирим галстуклардан иборат кўргазма намойиш этилди.

В.НИКОЛАЕВ,
ЎзА мухбири.

Масала кўндаланг қўйилади

Тошкент шаҳар солиқ хизмати ходимлари Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 15 январдаги «Спирт ва алкоголли маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва сотиш устидан давлат назоратини кучайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш юзасидан аниқ тадбирларни амалга оширяпти. Шу жараёнда солиқ қонунчилигига зид хатти-ҳаракатлари билан кўпчиликка таниш бўлиб қолган нусхалар қаторида янги чиққан «хотирабузарлар»гача аниқланиб, уларга тегишли чора кўриляпти.

САВДО ПУЛИНИ БАНКДАН ЯШИРГАНЛАР

охир оқибат ер чизиб қолишди

Тошкентнинг «Роҳат» кўли яқинидаги бозорча олмаликлик Анатолий Яровой учун даромад манбаига айланиб қолган эди. У бир пайтлар кўлбола спиртли ичимликларни тайёрлаб, шу ерда сотаётган пайтида солиқчилар қўлига тушиб маъмурий жавобгарликка тортилганди. Ўшанда унинг хонадонидан 50 шиша кўлбола ароқ, Қозоғистон Республикасининг акциз маркалари, турли хил ароқларнинг ёрлиқлари далилий ашё сифатида олинган эди. Шундан кейин Анатолий бозордан оёғини тортиб қўйди. Лекин яқинда яна пайдо бўлиб қолди. Бу гал унинг қора сумкаси айланма йўллар билан Қозоғистон Республикасидан олиб келинган спиртли ичимликларга тўла эди. Таниш нусха солиқчиларни кўриб-оқ ёғи куйган товуқдек питирлаб қолди.

Суриштирув давомида унинг яширинча спиртли ичимликлар олиб келиб, Тошкентдаги мижозлар орқали тарқатиш билан шуғулланаётганлиги маълум бўлди. Ундан 169 шиша турли ҳажмдаги ҳужжатсиз спиртли ичимликлар олиб қўйилди. Ўзига нисбатан эса жиноят иши қўзғатилди.

Рейд ва қисқа муддатли текширувлар давомида бошқа хил ҳуқуқбузарликлар ҳам ошкор бўлмоқда. Яқинда шаҳар давлат солиқ бошқармаси ҳамда прокуратура ҳузуридаги солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш бошқармаси ходимлари ҳамкорликда ўтказган рейдда «Ўзкўргазмасавдо» мажмуига ин қўйиб олган учар тижоратчилар қўлга тушди. Ўша куни «Мусаффо шароб» савдо корхонасига қарашли 219-дўкон сотувчиси П.Ким харидорга 36,2 минг сўмга «Ўзбекистон стандарти» ароғини сотиб, пулини назорат-касса машинасига киритмади. Текширишга тушган солиқчилар харид қилинган ароқнинг истеъмолга яроқлилигини аниқлаш мақсадида кирим ҳужжатларини сўрашганда, П.Ким ўзини у ёқ-бў ёққа ташлаб қолди. Маълум бўлишича, дўконда бундай ҳужжат умуман йўқ экан.

«Мусаффо шароб» савдо корхонасига қарашли 229-сонли дўконда ҳам шундай манзара намоён бўлди. Савдога чиқарилган спиртли ичимликларнинг биронтасида ҳам ҳужжат йўқ. Шу боис 219-ва 229-дўконлардан ҳужжатсиз спиртли ичимликлар, 200 минг сўм савдо тушуми далилий ашё сифатида олиниб, бу ҳақда далолатнома тузилди.

Текширув давомида учар сотувчиларнинг бошқа хил «қилиқ»лари ҳам билиниб қолди. 229-сонли дўкондаги «Меркурий 115» русумли касса машинаси «Саидомил» савдо корхонасига қарашли эканлиги маълум бўлди. Машина 2003 йил 13 августда Шайхонтоҳур туман давлат солиқ инспекциясининг рўйхатидан ўчирилган бўлиб, бу ерда ноқонуний тарзда фойдаланиб келинаётган экан. Ўтган қисқа давр мобайнида бу машина орқали 1,1 миллион сўмлик товар-моддий бойликлар ноқонуний равишда сотилган, лекин тушум банк муассасаларига топширилмаган. Кейин аниқланишича, корхонанинг иккита ҳисоб рақами бор экан. Уларнинг бирида 14 миллион сўм, иккинчисида 14,1 миллион сўм сақланаётганлиги маълум бўлди. Савдо тушумларининг миқдори назорат-касса машиналари хотирасига киритилган жами савдо пуллари билан солиштирилганда 85,7 миллион сўм савдо пули банкларга топширилмаганлиги ошкор бўлди.

Савдо пулини банкдан яшириш ҳолатлари жойларда одат тусига кирганини жавобгарлигидир. Шаҳар давлат солиқ бошқармасига тушган шикоят хатларидан бирида бу борада аниқ мисоллар ҳам келтирилган эди.

Шуҳрат Исмоилов ёшликдан бирга ўқиб, бирга ишлаётган дўстларини йиғиб, бир пиёла чой тутиниш кўпдан бери орзу қилиб келарди. Ниҳоят яқинда бу орзуси ушалди. Ҳамза тумани С.Машҳадий кўчасида жойлашган «Гранд-қўшув» ресторанида 80 ўринли жой тайёрлаб, харажатлар учун олдиндан 1 миллион 228 минг сўм тўлади. Чекни олиб кўнгли хотиржам бўлди.

Лекин меҳмондорчилик ўзи кутганчалик бўлмади. Буюртилган таомлар дастурхонга чала-чулпа тортилди. Ресторан ходимлари меҳмонларни кутиш ва кузатиш ўрнига ўзлари бир-бирларини «меҳмон» қилиш билан банд бўлдилар. Хизмат даражасининг ўта пастлиги меҳмонларни ранжитди. Шундан кейин Ш.Исмоилов шикоят хати ёзишга мажбур бўлди.

Хат юзасидан бошқарма ходимлари қисқа муддатли текширув ўтказган куни официант Станислав Ли хўрандаларга хизмат кўрсатиш чоғида 15,4 минг сўм учун чек уриб бермади. Шу куни жами 45,5 минг сўм савдо пули назорат-касса машинасига кирим қилинмади. Ш.Исмоилов томонидан тўланган 1 миллион 228 минг сўм эса НКМ хотирасидан умуман ўчириб юборилибди. Ўтказилган тадбир учун банкка бор-йўғи 43 минг сўм топширилибди, холос. Бу билан Вазирлар Маҳкамасининг 280-сонли қарори талаблари қўпол равишда бузилди. Шу боисдан ресторанни қонунбузар ходимлари ва раҳбари Елевате Цойга нисбатан энг кам иш ҳақининг 200 баробари миқдорида молиявий жарима қўлланилди. Олиб борилган тушунтириш ишларидан сўнг Ш.Исмоилов тўлаган 1 миллион 228 минг сўм ва 100 нафар меҳмон учун яна бир зиёфатга тўланган 1 миллион 550 минг сўм дарҳол жойига қўйилди ҳамда қонун йўли билан банк муассасаларига топширилди. Ресторанда ҳукумат қарорлари талаби ва савдо қоидалари қўпол равишда бузиб келинаётганлиги учун Ҳамза туман ҳокимлигига бу ресторанда савдо қилиш ҳуқуқини берувчи рухсатномани олиб қўйиш юзасидан тақдимнома киритилди.

Солиқ хизмати ходимлари ушбу ҳолатлардан сўнг қисқа муддатли текширувларини давом эттиришди. Куни кеча улар Мирзо Улуғбек тумани Буюк ипак йўли кўчасида истиқомат қилувчи сохта тадбиркор П.Пахомовнинг савдо фаолиятини текширувдан ўтказдилар. Шу жараёнда у ҳеч қандай рухсатсиз ва ҳужжатсиз тижорат ишлари билан шуғулланиб келаётганлиги маълум бўлди. Савдога чиқарилган 1 миллион 10 минг сўмлик 327 та кўзойнак божхона кўригидан ўтказилмаган ва мажбурий тўловлар тўланмаган. Шу боис ноқонуний савдо даромад тўхтатилди.

П.Пахомовнинг гумаштаси С.Мухина ҳам шу куни Буюк ипак йўли кўчасида 487 минг сўмлик ҳужжатсиз чет эл кийим-кечаклари билан савдо қилиб турган пайтида ушланди. Фуқаро С.Ҳакимова эса ароқфурушликни касб этиб олган экан. У 88 баклашка спирт билан қўлга тушди. Спирт савдоси тўхтатилиб, сохта ароқфурушликнинг яна бир манбасига қулф урилди.

Шу ўринда таъкидлаш лозим: ҳуқуқбузарликларга қарши курашиш кенг жамоатчиликнинг кундалик ишига айланиши керак. Ҳушёрлик ва огоҳлик қанчалик юксак бўлса, ҳуқуқбузарликлар шунчалик чекиниб боради.

Жасур НОСИРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси Матбуот хизмати бош мутахассиси

«ИШОНЧ» ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНАСИ

Саволингизга Ўзбекистон соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси бош ҳуқуқшуноси Карим Мухторов жавоб беради

САВОЛ: 1. Врач эпидемиологларга, ёрдамчи эпидемиологларга, паразитологларга, ёрдамчиларига, саноат гигиенаси врачларига неча кун қўшимча таътил берилади?

2. Уларга махсус кийим ва махсус озиқ-овқат қай тартибда берилади?

3. Иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган таътилнинг энг кўп муддати қанча? Бизда бундай таътил бир йилга берилмоқда. Шу тўғрими?

4. ДСЭНМда қоровуллар сони нечта бўлиши керак. Уларнинг ойлик маоши қанча? Бизда 2 та қоровул ишлайди, ҳар бири 4535 сўм миқдорида ойлик олишади.

5. ДСЭНМда фойдаланилмай ётган 0,08га ерга жамоа билан келишиб ёрдамчи хўжалик ташкил қилмоқчи бўлдик. Шу ниятда 3 хонали бино қурилишини бошладик: бир хонаси узоқдан келиб-кетувчи ходимлар учун, икки хонаси ёрдамчи хўжаликка қараш учун. Лекин ҳокимиятнинг архитектори бунга қаршилик кўрсатиб келмоқда.

Б. ЧОРИЕВ,
Шўрчи тумани

ЖАВОБ: 1.Меҳнат шароити ноқулай ва ўзига хос бўлган ишлар учун бериладиган йиллик қўшимча таътил ходимга берилишида қуйидагиларга аҳамият берилмоғи зарур:

Меҳнат Кодекси 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган бўлиб, 1996 йилнинг 1 апрелидан амалга киритилди. Шу муносабат билан Меҳнат шароити зарарли ишлаб чиқаришлар, касблар ва лавозимлар рўйхатига ҳамда унга илова қилинадиган Йўриқномага асосан аниқланган қўшимча таътиллар ўз юридик кучини йўқотди.

Эндиликда қўшимча таътил олиш ҳуқуқини (Меҳнат Кодексининг 137-моддаси) берувчи ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати, таътилларнинг муддати, уларни бериш тартиби ва шартлари тармоқ келишувлари, жамоа шартномаси билан (агар улар тузилмаган бўлса - касаба уюшма қўмитаси ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи билан келишиб иш берувчи томонидан) Ўзбекистон Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ва Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан 1996 йилда тасдиқланган меҳнат шароитларини баҳолаш услубиёти (аттестация) асосида (Вазирлар Маҳкамасининг 11.03.1997 йилдаги №133-сон қарорининг 8-иловасидан ташқари) белгиланади.

Лекин шу кунгача соғлиқни сақлаш муассасаларида иш жойлари аттестациядан ўтказилган эмас. Шу сабабли Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси ўртасида 2002 йилнинг 29 мартида қабул қилинган жамоа келишувига асосан иш жойларини аттестациядан ўтказгунга қадар соғлиқни сақлаш ходимларига бериладиган қўшимча таътилларнинг олдинги муддати лавозимига мувофиқ сақлаб қолинган.

Шу сабабли тўлиқ иш вақти режимида ишлаётган ходимларга қўшимча таътил тўлиқ берилади. Тўлиқсиз иш вақти режимида ишлаётганларга эса ишлаган вақтига мутаносиб равишда қўшимча таътил берилади.

2.Меҳнат Кодексининг 217-моддасига Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1993 йил 6 майдаги Фармони билан тасдиқланган «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги қонунининг 13-моддасига, Олий Мажлиснинг 1995 йил 21 декабрдаги қарори билан тасдиқланган Меҳнат Кодексининг 217-моддасига ҳамда 1996 йилнинг 19 мартида Ўзбекистон Бош санитар врачи, Соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари томонидан тасдиқланган «Меҳнат шароитлари зарарли бўлган ишларда бевосита банд бўлган ходимларга бепул сут ёки унга тенглаштирилган бошқа озиқ-овқат маҳсулотларини бериш тўғрисида тиббий кўрсатгичлари»га асосан доимий ишлаб чиқаришда кимёвий моддалар билан бевосита ишларни бажарган, бажариш муддатидан қатъи назар, иш сменасида ишлаётганларга 0,5 литр сут берилади.

Меҳнат шароити ноқулай ишларда банд бўлган ходимлар белгиланган меъёрлар бўйича махсус кийим-бош, махсус пойабзал, бошқа шахсий ҳимоя ва гигиена воситалари билан бепул таъминланадилар. Уларнинг меъёрлари ва лавозимлар рўйхати Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 1994 йил 16 августдаги 383-сон буйруғи ва Ўзбекистон Меҳнат вазирлигининг 1994 йил 1 мартидаги 3/7-сон Қарори билан тасдиқланган.

Ҳар бир юридик шахс ҳисобланган муассасада жамоа шартномаси қабул қилиниши ва унга «Махсус кийим-бош, махсус пойабзал ва бошқа якка тартибдаги ҳимоя воситаларини бепул оладиган касб ва лавозимлар рўйхати», «Ишлаган кунларда бепул совун оладиган касблар рўйхати» ҳамда «Сут (унга тенглаштирилган маҳсулотлар) олиш ҳуқуқини берувчи лавозимлар рўйхати» албатта илова қилиниши зарур.

3. Меҳнат Кодексининг 150-моддасига асосан ходимнинг аризаси асосида унга иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил берилиши мумкин. Бундай таътилнинг муддати иш берувчи билан ходимнинг ўзаро келишувига биноан белгиланади. Демак, қонунда иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган таътилнинг муддати чегараланган эмас. Бу таътил бир ой, олти ой ҳатто бир йил ҳам бўлиши мумкин.

Айрим ҳолларда муассаса биноларини таъмирлаш ёки корхонада хомашёнинг йўқлиги сабабли иш берувчи ходимларни мажбуран, яъни улардан ариза ёздириб олиб иш ҳақи сақланмайдиган таътилга буйруқ билан чиқаради. Бу ноқонунийдир. Чунки Меҳнат Кодексининг 177-моддасига мувофиқ иш берувчи ходимлар меҳнатини ташкил қилиши, қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатларда, меҳнат шартномасида назарда тутилган меҳнат шароитларини яратиб бериши шарт. Агар иш берувчи меҳнатни ташкил қила олмаганлиги оқибатида ходим бекор туриб қолса, Меҳнат Кодексининг 159-моддасига асосан унга иш берувчининг айби билан бекор туриб қолган барча вақтлари учун ўртача иш ҳақи тўланади.

Ходим ариза билан иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил беришни сўраб мурожаат қилганда иш берувчи бу илтимосга розилик бермаслиги ҳам мумкин. Бу ҳолда ходим иш берувчининг розилигисиз бундай таътилдан фойдаланса, иш берувчи Меҳнат Кодексининг 181-182-моддалари асосида унга интизомий жазо чораси қўллаши мумкин.

Меҳнат Кодексининг 150-моддаси иккинчи қисмига мувофиқ ходимнинг илтимосига кўра қуйидаги ходимларга албатта иш ҳақи сақланмайдиган таътил берилиши шарт:

1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчиларига ва имтиёзлари жиҳатдан уларга тенглаштирилган шахсларга – ҳар йили ўн тўрт календар кунга қадар;

ишлаётган I ва II гуруҳ ногиронларига ҳар йили ўн тўрт календар кунига қадар;

икки ёшдан уч ёшгача бўлган болани парвариш қилаётган аёлларга;

икки ва ундан ортиқ ўн икки ёшгача боласи ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи бор аёлларга – ҳар йили ўн тўрт календар кунига қадар;

Қонунларда ва шунингдек, меҳнат шартномаси шартларида назарда тутилган бошқа ҳолларда.

Ходимларга иш ҳақи сақланмайдиган таътил берилганда уларнинг иш жойи (лавозими) сақлаб қолинади.

Иш берувчи ҳам, ходим ҳам доимо ёдида тутиши керак: икки ҳафтадан ортиқ иш ҳақи сақланмайдиган таътилдан фойдаланилган муддат ходимга асосий меҳнат таътили олиш ҳуқуқини берувчи иш стажига кирмайди.

4.Ўзбекистон Республикасининг «Корхоналар тўғрисида»ги Қонунига мувофиқ иш берувчига штатлар жадвалини тасдиқлаш ҳуқуқи берилган. Шунинг учун иш берувчи муассасада нечта қоровул штати бўлиши кераклигини молиявий имкониятини ҳисобга олган ҳолда белгилайди.

Лекин қоровулнинг иш вақтини белгилашда Меҳнат Кодексининг 115, 116, 121, 122, 123, 124, 125-моддаларининг талабларига (ҳафтасига 40 соат, қисқартирилган иш вақти, тунги ишнинг муддати, иш вақтидан ташқари иш, унинг энг кўп муддати ва бошқалар) риоя қилиниши шарт.

Меҳнат Кодексининг 153-моддасига мувофиқ меҳнат ҳақи қонун ҳужжатлари билан белгиланган энг кам миқдоридан оз бўлиши мумкин эмас ва унинг энг кўп миқдори бирон бир тарзда чекланмайди. Ҳозирги кунда Республикада иш ҳақининг энг оз миқдори 4535 сўм қилиб белгиланган.

5. Давлат Санитария Эпидемиология Назорат Марказига ер участкаси бериш, қандай мақсадда фойдаланиш, бу ерга иморат қуриш ва ер билан боғлиқ бўлган бошқа масалалар туман ҳокимлиги томонидан ҳал қилинади.

Саволингизга ҳуқуқшунос Гулнора Муродова жавоб беради

САВОЛ: Мен III гуруҳ ногирониман. Мактабда дарс бераман. Умумий меҳнат стажим 10 йилни ташкил этади. Лекин менга 2 минг сўм атрофида пенсия тайинланган. III гуруҳ ногиронларига пенсия қандай тартибда тайинланади ва қай тарзда тўланади?

Б.ПЎЛАТОВ,
Хива тумани

ЖАВОБ: «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонуннинг 17-моддасида пенсия олиш ҳуқуқини берадиган иш стажи белгиланган. Стажнинг узлуксизлиги ёшга қараб фарқланади, демак, фуқаро қанча ёш бўлса, иш стажи шунча кам талаб қилинади. Лекин сиз хатингизда ёшингиз тўғрисида маълумот бермагансиз.

Иш жараёнида майиб бўлиб қолганда ёки касб касаллигига чалинганда бериладиган ногиронлик пенсиялари иш стажидан қатъий назар тайинланади.

Умумий касаллик туфайли бериладиган ногиронлик пенсиялари ногиронлик бошланган пайтга қадар иш стажига эга бўлган тақдирда қуйидагича тайинланади:

Ёши	Иш стажи (йил ҳисобида)
23 ёшгача	2
23дан 26 ёшгача	3
26дан 31 ёшгача	5
31дан 36 ёшгача	7
36дан 41 ёшгача	9
41дан 46 ёшгача	11
46дан 51 ёшгача	14
51дан 56 ёшгача	17
56 ёш ва ундан ошганда	20

Пенсиянинг миқдори эса юқорида кўрсатилиб ўтилган иш стажининг муддатига боғлиқ бўлиб, у пенсиянинг таянч миқдоридан, иш стажи учун пенсиянинг оширилиши ҳамда пенсияга қўшиладиган устама ҳақлардан иборат бўлади.

Пенсиянинг таянч миқдори III гуруҳ ногиронларига ногиронлик пенсияси пенсияни ҳисоблаб чиқариш учун олинадиган ўртача ойлик иш ҳақининг (ўртача ойлик иш ҳақининг аниқлаш тартиби тўғрисида газетанинг 2002 йил 1 март сонида тушунтириш берилган) 30 фоизи, лекин энг кам ойлик иш ҳақининг камида 50 фоизи миқдорида белгиланади.

Пенсиянинг иш стажи учун III гуруҳ ногиронларига тўлиқ пенсия тайинлашда талаб этиладиганидан ортиқча иш стажининг ҳар бир тўлиқ йилига пенсияни ҳисоблаб чиқариш учун олинадиган ўртача ойлик иш ҳақининг 0,5 фоизи миқдорида оширилади.

Қонунда умумий касаллик туфайли III гуруҳ ногиронларининг пенсияларига устама ҳақлар берилиши назарда тутилмаган.

Ишлаб турган III гуруҳ ногиронларига пенсия иш жойидан тайинланган пенсиянинг 50 фоизи миқдорида тўланади.

Саволингизга Ўзбекистон енгил, мебел саноати ва коммунал-маиший хизмати ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси ҳуқуқшуноси Ғофур Ғойибов жавоб беради

САВОЛ: 1.Интизомий жазоларни қўллаш тартиби қандай?

2.Интизомий жазонинг амал қилиш муддати ва унинг устидан шикоят қилиш тартиби ҳақида ҳам маълумот берсангиз.

А.БЕКМУРОДОВ,
Сурхондарё вилояти

ЖАВОБ: 1.Меҳнат интизомини бузган ходимларга нисбатан интизомий жазо чораларини қўллаш тартиби Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 182-моддасида белгиланган бўлиб, уни қўллаш фақат ишга қабул қилиш ҳуқуқи берилган шахслар томонидан амалга оширилади. Интизомий жазо чорасини қўллашдан олдин ходимдан тушунтириш хати ёзиб бериши талаб қилинади. Ходимнинг тушунтириш хатини ёзиб беришдан бош тортиши унга нисбатан жазо чорасини қўллаш учун тўсиқ бўла олмайди.

Интизомий жазо чорасини қўллаш вақтида содир этилган тартиббузарликнинг қай даражада оғир эканлигини аниқлашда ходимнинг хулқ-атвори ва олдинги иши ҳисобга олинади. Ҳар бир ножўя хатти-ҳаракат учун битта интизомий жазо чораси қўлланилиши мумкин.

Интизомий жазо чораси ножўя хатти-ҳаракат аниқлангандан кейин бир ой муддат ичида қўлланилади. Бу муддатга ходимнинг касал ёки таътилда бўлган вақти кирмайди.

Интизомий жазо чорасини ножўя хатти-ҳаракат содир этилган кундан бошлаб 6 ой ўтгандан сўнг, молия-хўжалик фаолиятини тафтиш этиш ёки текшириш натижасида аниқланган ҳолларда эса, ножўя ҳаракат содир этилган кундан бошлаб икки йил ўтгандан сўнг қўллаб бўлмайди.

ЖАВОБ: 2.Амалдаги Меҳнат Кодексининг 183-моддасига асосан ходимга нисбатан қўлланилган жазонинг амал қилиш муддати 1 йилдан ошиб кетиши мумкин эмас. Агар ана шу бир йиллик муддат ичида ходимга нисбатан яна бошқа интизомий жазо чораси қўлланилмаса, у интизомий жазо олмаган деб ҳисобланади. Интизомий жазо чорасини қўллаган иш берувчи ўз ташаббусига кўра, ходимнинг илтимосига, меҳнат жамоаси ёки ходимнинг бевосита раҳбари илтимосига кўра бир йиллик муддат ўтмасдан олдин ҳам жазо чорасини олиб ташлаши мумкин.

Қўлланилган интизомий жазо чораси устидан якка меҳнат низоларини кўриш учун белгиланган тартибда шикоят қилиниши мумкин. Меҳнат низосини кўриб чиқувчи орган ходимнинг хулқ-атворини, унинг меҳнатга бўлган муносабатини, содир этилган тартиббузарликнинг қай ҳолатда юз берганлигини, иш берувчи томонидан интизомий жазо чорасини қўллаш тартибига қанчалик риоя этилганлигини ҳисобга олиб, қўлланилган интизомий жазони ноқонуний деб топиши ва уни бекор қилиш тўғрисида қарор чиқаришга ҳақлидир.

Саволларингизга Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси бош мутахассиси Йўлдош Аҳмедов жавоб беради

САВОЛ: Менинг асли касбим қурувчи бўлиб, мактабда меҳнат таълими ўқитувчиси бўлиб ишлаб келяпман. 2004 йил феврал ойида 55 ёшга тўлаётганим сабабли пенсияга чиқаман. Менга компенсация пули берилмаяпти, шу тўғрими?

А.ТЎЛАБОЕВ,
Наманган вилояти

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2003 йилнинг 1 апрелидан бошлаб уй-жой коммунал хизматлар ҳаққини тўлаш бўйича бериладиган имтиёзлар ўрнига компенсация пул тўловларини жорий этиш тўғрисидаги Фармонига биноан қуйидагиларга энг кам иш ҳақининг 45 фоизи асосида компенсация пул тўловлари 2003 йил 1 апрелдан тўлана бошланган:

– барча турдаги умумтаълим мактабларининг педагоглик маълумотига эга ўқитувчилари, директорлари, ўқув, маънавий ва маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, тарбиячилари, концертмейстрларга;

– «Меҳрибонлик уйи» тарбиячилари, директорлари, ўқув маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарларига, психологларга;

– педагоглик маълумотига эга бўлган тарбиячилар, ўқитувчилар, мудирлар, директорлар, ўқув, маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, мактабгача таълим муассасаларининг психологларига;

– педагоглик маълумотига эга ва тренерлик иши олиб борган мактабдан ташқари таълим муассасаларининг ўқитувчилари, тарбиячилари, тренер-ўқитувчилари, директорлари, ўқув, маънавий-маърифий ишлари бўйича директори ўринбосарлари, инструктор методистлар, концертмейстрлар ва тренерлик стажига эга ўқитувчилар;

– профессор-ўқитувчилар таркиби, ректорлар, ўқув, илмий ва маънавий-маърифий ишлар бўйича проректорлар, филиалларнинг директорлари, ўқув илмий, маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, илмий котиблар, ишлаб чиқариш усталари, ҳисоб марказлари бошлиқлари, муҳандисларига.

Юқорида айтиб ўтилган ходимлар тоифасига кирувчи педагоглик ва илмий педагоглик стажи 10 йилдан кам бўлмаган пенсионерларга ҳам компенсация пул тўловлари бериб борилади.

Педагоглик маълумоти бўлмаган ўқитувчиларга компенсация пул тўловлари берилмайди.

САВОЛ: Икки ой муддатга меҳнат шартномаси билан ишлаётган пенсионерларга пенсия тўлаш Ўзбекистон Республикаси ижтимоий таъминот, Мудофаа, Ички ишлар вазирликлари, Миллий хавфсизлик хизмати ва Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги ижтимоий суғурта жамғармалари томонидан ишлаб чиқилиб, Молия Вазирлиги билан келишилган ҳолда тасдиқланган ва 1995 йил 12 декабрда Адлия вазирлигида 198-рақам билан давлат рўйхатидан ўтган «Ишловчи пенсионерларга пенсия тўлаш тартиби» ҳозирги кунда ҳам амалдами? Шу ҳақда батафсил маълумот берсангиз.

К.СОБИРОВ,
таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Хоразм вилоят қўмитасининг Янгиариқ тумани бўйича вакили

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 20 ноябрдаги 1289-сонли «Ишловчи пенсионерларга тўланадиган пенсиялар тўғрисида»ги Фармонига асосан 1996 йил 1 январдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишловчи пенсионерларга пенсиялар қуйидаги миқдорларда тўланиши белгиланган:

– II жаҳон уруши ногиронлари ва қатнашчиларига (уларга тенглаштирилган шахсларга), I, II гуруҳ ногиронларига ва Чернобил ҳалокати оқибатида азият чеккан шахсларга пенсия тўлиқ миқдорларда тўланади.

Шунингдек, тўлиқ пенсия олиш ҳуқуқига II жаҳон уруши йилларида ҳарбий мажбуриятларни бажарган ёки мамлакат ичкарисида ишлаганлар;

– фуқаролар йиғинлари ва маҳаллаларнинг нафақадаги раислари;

– ўрта ва кичик тиббиёт ходимлари, провизорлар, ногирон болаларнинг интернат уйларида, «Меҳрибонлик уйи»ларидаги тарбиячиларга, пенсияга чиқиш олдидан мазкур мутахассисликлар бўйича камида 10 йил меҳнат стажига эга бўлган аёллар ҳам тўлиқ пенсия олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодексига асосан ишлаётган I, II гуруҳ ногиронлари ойлик иш ҳақларига нисбатан даромад солиғи тўлашда энг кам миқдордаги иш ҳақининг 4 бараваридан озод этиладилар.

Икки ойлик муддатга меҳнат шартномаси билан ишлаётган пенсионерларга пенсия тўлаш Ўзбекистон Республикаси ижтимоий таъминот, Мудофаа, Ички ишлар вазирликлари, Миллий хавфсизлик хизмати ва Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги ижтимоий суғурта жамғармалари томонидан ишлаб чиқилиб, Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда тасдиқланган ва 1995 йил 12 декабрда Адлия вазирлигидан 198-рақам билан давлат рўйхатидан ўтган «Ишловчи пенсионерларга пенсия тўлаш тартиби»нинг 31-бандида назарда тутилган талабга қатъий риоя этилган ҳолда ҳозирги кунда ҳам амалда.

САВОЛ: Қонун ҳужжатларида 18 ёшга тўлмаган фуқаролар учун иш вақтининг қисқартирилган муддатлари белгиланганми?

К.ЖОНУЗОҚОВ,
Ромитан тумани

ЖАВОБ: Ўспиринлар учун иш вақтининг аниқ муддати корхона, ташкилот, муассаса бўйича ишлаб чиқилган ички меҳнат тартиби қоидалари, иш сменаси жадвалларида ёки бевосита меҳнат шартномаларида белгилаб қўйилади. Лекин ҳар қандай ҳолда ҳам иш ҳафтасининг умумий муддати қонун ҳужжатларида уларнинг ёшларига яраша белгиланган иш вақти меъёрларидан ошиб кетиши мумкин эмас.

Меҳнат Кодексининг 242-моддасига асосан ўспиринлар учун иш ҳафтасининг қуйидаги муддатлари белгиланган:

– 15 ёшдан 16 ёшгача бўлган ходимларга, шунингдек, таътил даврида ишлаётган 14 ёшдан 16 ёшгача бўлган ўқувчиларга йигирма тўрт соат;

– 16 ёшдан 18 ёшгача бўлган ходимларга ўттиз олти соат;

– ўқув йили мобайнида ўқишдан бўш вақтларида ишлаётган 16 ёшдан 18 ёшгача бўлган ўқувчиларга ўн саккиз соат;

– ўқув йили мобайнида ўқишдан бўш вақтларида ишлаётган 14 ёшдан 16 ёшгача бўлган ўқувчиларга ўн икки соат миқдорида белгиланган бўлиб, бир ҳафталик иш вақти меъёрлардан ошиб кетмаслиги лозим.

Саволингизга Ўзбекистон давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси бош ҳуқуқшуноси Орифжон Ғайназаров жавоб беради

САВОЛ: 1. Меҳнат шартномаси бекор қилинган ходим ишда бўлмаган тақдирда унинг меҳнат дафтарчаси кимга берилади? Меҳнат дафтарчасини қўлига олмаган ходим шикоят қилиши ўринлими?

2. Ходим билан тузилган меҳнат шартномаси қонуний асосларга кўра иш берувчининг ташаббуси билан, дейлик, ходимнинг меҳнат интизомини қўпол равишда бузганлиги сабабли бекор қилинган тақдирда унинг меҳнат дафтарчаси эгасига қандай қайтарилиши керак?

Саволни бу тарзда беришимизнинг боиси шундаки, ходим бошқа давлатга ишлаш учун кетган. Бироқ на бўшаш учун ариза берган, на меҳнат таътилига чиққан. Шу сабабли умуман ишга келмаяпти.

Ф. ПИРНИЯЗОВА,
Нукус шаҳри

ЖАВОБ: Мазкур масалалар Меҳнат Кодекси ҳамда «Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида»ги Йўриқнома асосида тартибга солинади. Жумладан, Меҳнат Кодексининг 108-моддасида меҳнат дафтарчасини ходимга бериш муддати кўрсатилган. Унга кўра меҳнат шартномаси бекор қилинган куни иш берувчи ходимга унинг меҳнат дафтарчасини ва меҳнат шартномасининг бекор қилиниши ҳақидаги буйруқнинг нусхасини бериши шарт. Меҳнат дафтарчасини ходимга қайтариш иш берувчининг айби билан кечиктирилиши уни меҳнат қилиш имкониятидан ғайриқонуний равишда маҳрум этиш деб ҳисобланади. Бундай ҳолатда иш берувчи ходим ололмай қолган иш ҳақини унга тўлаши талаб этилади (МКнинг 188-моддаси).

Шу ўринда ходимнинг ололмай қолган иш ҳақи қандай тартибда ҳисобланади, деган савол бўлиши табиий. «Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида»ги Йўриқноманинг III бўлимига биноан иш берувчининг айби билан меҳнат дафтарчасини беришни кечиктирган барча вақт учун ходимнинг ўртача иш ҳақи миқдорида ҳақ тўланади.

Қонунга кўра иш берувчи меҳнат шартномаси бекор қилинган ходимга меҳнат дафтарчасини ўз вақтида бериш чорасини кўриши лозим. Ходимни масалан, моддий бойликларни вақтида қайтариб топширмаганлигини сабаб қилиб меҳнат дафтарчасини кечиктирилишига ҳам йўл қўйилмайди.

Йўриқномага кўра меҳнат шартномаси бекор қилинган ходим ишда бўлмаган тақдирда, иш берувчи ўша куниёқ унга почта орқали меҳнат дафтарчасини олиб кетиши тўғрисида огоҳлантирувчи хабарнома жўнатади. Шуни эътиборга олиш ўринлики, бошқа хатлар масалан, бу ҳақдаги хатни бирор шахс орқали бериб юбориш инобатга олинмайди. Меҳнат дафтарчасини ходимнинг яшаш жойига почта орқали жўнатишга эса фақат унинг розилиги билан йўл қўйилади. Ушбу тартибга риоя этмаслик меҳнат дафтарчасини беришни иш берувчининг айби билан кечиктириш деб ҳисобланишига асос бўлади.

Ходим ишдан бўшаганда меҳнат дафтарчасини олганлиги тўғрисида Т-2 шаклидаги шахсий варақасига ва ходимлар бўлимидаги ҳисобот китобига имзо қўяди. Меҳнат дафтарчасини олмаган ходим иш берувчига ёхуд бошқа тегишли органларга мурожаат қилишга ҳақли.

2. Сизнинг хатингизда келтирилган саволларга тўлиқ жавоб бериш учун қатор ҳолатларга аниқлик киритишимиз лозим бўлади.

Биринчидан, Ички меҳнат тартиби қоидалари амалдаги қонун талабларига мувофиқ қабул қилинган бўлиши лозим. Яъни, ташкилотнинг касаба уюшма қўмитаси билан келишилган ҳолда иш берувчи (ишга қабул қилиш ҳуқуқига эга бўлган шахс) томонидан тасдиқланган бўлиши лозим. Ушбу тартибга кўра, қоидалар айнан касаба уюшма қўмитаси билан келишилган бўлиши талаб этилади. Қоидаларнинг касаба уюшмасининг умумий йиғилишида маъқулланган бўлиши ёки касаба уюшма қўмитаси раиси билан якка ҳолда келишилгани эса уларни юридик кучга эга эмас деб ҳисобланишига асос бўлади.

Иккинчидан, иш берувчи ходимни мазкур Қоидалар билан олдиндан таништирган бўлиши лозим. Шуни ҳам айтиш ўринлики, ходимнинг ишдан рухсатсиз кетиб қолишини меҳнат вазифасини қўпол равишда бузиш, деб топилиши уни ишдан кетиб қолгани туфайли келиб чиққан оқибатларга қараб ҳал этилади.

Учинчидан, ходимнинг меҳнат шартномасини интизомий жазо сифатида маъмурият ташаббуси билан бекор қилиниши амалдаги тартиблар асосида бўлиши лозим. Бундай тартиблардан бирига кўра, ходимни ишдан бўшатишдан олдин ундан ёзма тарзда тушунтириш хати талаб қилинишидир. Демак, ишга чиқмаган ходим ишга келгунига қадар (ходимдан у қанча вақтда қайтиб келишидан қатъи назар ундан тушунтириш хати ёздириб олинмагунича) уни маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатилишига қонун йўл қўймайди.

ДЕҲҚОНОБОД ШИФОКОРЛАРИ

аҳоли соғлиғини сақлашда камарбаста

104 минг аҳоли истиқомат қилаётган туманда эл саломатлигини муҳофаза қилиш борасида талайгина ишлар амалга оширияпти.

Кейинги йилларида «Хўжамаҳмуд», «Қизилча» қишлоқларида қурилиб фойдаланишга топширилган қишлоқ врачлик пунктлари хизматидан тоғли қишлоқ аҳолиси мамнун.

– Туман марказидан анча олисда фаолият кўрсатадиган қишлоқ врачлик пунктлари шифокорлари хизматидан тоғ қишлоқ аҳолиси мамнун бўляпти, - дейди туман тиббиёт бирлашмаси бош шифокори, тиббиёт фанлари номзоди Холмирза Жўраев.

Айниқса, оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилишда туғруқхона бўлими бош шифокори Зебо Болтаеванинг хизматлари катта. Шифокор 30 йилдан буён шу соҳада хизмат қилади. Маҳалла ва жойларда хотин-қизлар ўртасида кенг тушунтириш ишлари олиб бораяпти.

Суратларда: туғруқхона бош шифокори Зебо Болтаева; ҳамшира Сайёра Саломова; болалар бўлими бош шифокори Ҳусан Норматов; туғруқхона бўлими шифокори Рая Амирхонова.

С. ШАВКАТОВ олган суратлар

Тарих гувоҳлик беради

НАВОИЙНИНГ САВОБЛИ ИШЛАРИ

Кейинчалик Навоийнинг ўзи давлат ишларидан фориғ бўлгач, Абдулла Ансорий қабристонининг жорубкашлигини қабул қилиб олган. Бундан ташқари, Навоий Ҳирот яқинидаги «Жоме» масжидини, Астроболдаги «Жоме» масжидини, Мир Одил, Улуғ ота, Амир Ислом, Исфизор масжидларини, Сарипули Қародаги масжидларни ҳам Навоий ўз улус саломатлиги ва савоби учун ана шу машаққатлардан сира чўчимаган.

Энди ажойиб саховатпеша амир барпо этган соя-салқин, боғ-роғлари ҳақида икки оғиз сўз юритамиз. Султон Ҳусайн Бойқаро салтанатининг бошланиши айёмларидаёқ, Навоий обод қилган «Мурғаний» деб номланган боғ ҳақида Давлатшоҳ огоҳлик билдиради. Бундан кейин Сарипулда- зўр ҳовузлар барпо эттирган. Шубҳасиз, бу сув иншоотларининг Ҳиротда барпо қилиниши чорвачилик ва деҳқончиликнинг ривожига самарали таъсир кўрсатган. Шу ҳавз ва дарёлар, ариқлар устига эса бир неча кўприклар қурдирган.

Бу кўприкларнинг номлари баъзи тарихчиларнинг асарларида санаб ўтилади. Жумладан, Сепулак, Соқи,

маблағи эвазига бино қилдирган. Ҳақиқатлар суянчиғи номини олган улуғ амир ҳазрати Маҳдумийнинг (Жомий) файзли хобгоҳига ҳам муҳташам бир иморат қурдирганки, бу бино ҳозиргача Ҳирот қабристонида кўр бўлиб турибди. Навоийнинг «Аломат» кўчасида барпо қилган бир қўнимгоҳ (работ), Зиёратгоҳдаги ўта зебо хонақоҳ, Амир Абдулвоҳид ибн Мусалламнинг мозори устига қурилган салобатли иморат, ўша даврнинг ягонайи пири ҳисобланаган хожа Абдувалид Аҳмаднинг мозори устига қурилган гумбазлар ҳам шоирнинг куч-қудрати билан юзага келган. Яна Шайх Муҳий сармозори, Лангари (Фаноия) мозори, Ҳавзий Моҳиёндаги қатор иморатлар ҳам Навоийга тегишлидир. Бу ерлар жуда обод бўлиб, ўз даврида тамоми Хуросон халқининг сайилгоҳи, дарвешлар ва фақирлар хобгоҳи бўлган.

Алишер Навоий Абдухолиқ Ғиждувоний ва Аҳмад Яссавийларнинг пири комили ҳисобланган Юсуф Ҳамадоний сармозори устига ҳам чиройли бир иморат солдирган. Хондамирнинг таъкидлашича, Навоий, 1496 йилда Нишопурга бориб, у ерда мангу кўз юмган машойихларни, хусусан, Фаридиддин Атторнинг ҳам қабрини зиёрат қилиб, уни қайта таъмирдан чиқариб, хушманзара маконга айлантирган.

Хайрли бинолар қурувчиси бўлган шоир ўз ҳаёти давомида шаҳарлардан шаҳарларга, давлатлардан давлатларга кўчиб ўтишда дам оладиган қўналғалар (работ) қуришга ғоят катта куч ва маблағ сарфлаб, халқнинг савобини олган. Ўнлаб қурилган работлари орасида баъзиларини санаб кўрсатганимизда ҳам ҳайратланарли ишларни кўрамиз. Тайфур, Дараи занг, Чилдухтарон, Тарноб, Катлиш, Мурғоб, Маричоқ, Дашти Шароҳ, Адраскан, Саҳрои боғанда, Типаи Чавк каби работлар шулар жумласидандир. Бу қўналғалар бари Хуросон ва Афғонистон музофотларида бир-биридан юзлаб километр узоқликда бўлган чўлу саҳро оралиғида қурилган. Бир-биридан узоқ сувсиз чўл ва саҳроларга работ ташкил қилиш, бу ерларга қурилиш ашёларини етказиш ниҳоятда қийин кечганлиги ўз-ўзидан тушунарли. Навоий эл-

ги «Сангкошон» мавзеидаги бунёд этилган Эрам боғи бутун Хуросонда ягона бўлган. Бу боғнинг ихтирочиси ҳам Навоий эди. Экологик тоза, ўртасидан шарқираб тиниқ сув оқиб ўтадиган «Шавқия» деб аталган кичикроқ бир боғ ҳам Навоийнинг саъй-эҳтимоми билан дунё юзини кўрган. Дашти Гозургоҳида барпо этилган обод боғларни ҳам, бу ерга олиб келинган каналлар ҳам шахсан Навоийнинг ташаббуси билан амалга оширилган эди. Бу боғнинг шимолий тарафида «Тахти бобо Сўхта» деган манзилни ободонлаштириш ишига ҳам шоир моддий жиҳатдан мадад ва кўмак берган.

Бу ишлардан ўз даврида ғоят мамнун бўлган Хондамир «Хулосатул ахбор»да Навоийнинг шаънига шундай илиқ тилаклар билдиради: «Тангрининг тўла карамидан умид шулки... жаноб амир Алишер кўп замон ва йиллар ушбу жаннат асар манзилда роҳату фароғатда кун кечирсин, хусуматли ҳаётнинг қайғуларидан ва маккор ҳодисаларнинг ташвишларидан омон бўлсинлар».

Ўша давр шароитида ариқ-зовурлар қаздириш, ҳовузлар, сардобалар, тўғонлар қурилишига эътибор жуда суст бўлган. Мамлакатни сув билан сероб қилиш, унинг об-ҳавосини мусаффолаш, деҳқончиликни ривожлантириш учун ирригация иншоотларини бутлаш ишида Навоий ғоят катта маблағ сарфлаб, давлат хазинасининг асосий тортовини ҳам шу хайрли ишларга қаратди. Бу саъй-ҳаракатни Хондамир «Макоримул аҳлоқ» китобида алоҳида таъкидлаб ёзади. Жумладан, у Ихтиёриддин қалъаси олдида қурилган улкан ҳовузни, Хавзий маҳаллаи Шолбофонни, Сари Пўштдаги ҳовузни, Чеҳлгаз Хожа Калла, Пир кивом ва Қаландарон каби мавзелардаги ҳовузларни бир-бир санаб, шундан мағрурланганлигини яширолмайди. Шоир ҳатто улуғ мозор ва мадрасалар атрофига ҳам ана шундай ҳовузларни барпо этган. Масалан, «Шифоия» мадрасаси ёнидаги ҳавз, Жомий сармозоридаги ҳавз, Парён, Фушанж ҳовузлари шулар жумласидандир. Булардан ташқари, шоир Саҳрои Боғотда бир ҳавз қурган бўлса, Чорраҳа деган жойга иккинчи бир ҳовузни қурдирган. Шунингдек, ўша давр тарихчиларининг ёзишича, у Шоҳоний, Гармобга, Зурабодга, Зиёратгоҳга, Андхудга ва Хоразм йўли устига биттадан

Салмон, Чиҳилдухтарон, Тулки, Тарноб, Қаландарон, Қозбонон, Бойхожа, Ҳайрабод, Журжанон, Нигор, Фушанж, Тил, Нахрий араб, Чакчарон, Турук каби кўприк ва тўғонларнинг ҳар бири Хондамир асарларида бирбир санаб кўрсатилади.

Албатта, бу кўприк ва тўғонларнинг ҳар бири жуда катта қўл меҳнати ва моддият асосида юзага келтирилган. Навоий бу масалада ўзининг қатъий сиёсатини ўтказиб, шоҳ Султон Ҳусайнни ҳам бу ишларга кўндирган. Хусусан, Навоийнинг ўзи отасидан қолган барча шахсий бойликларини элнинг хайрли ишларига сафарбар қилган. Масалан, кишилар саломатлигини ўйлаб бир нечта ҳаммомлар қурдирган. Дараи зангдаги, Шифоия ёнидаги, Зиёратгоҳ мавзеидаги, Тувурчидаги, Тарноб, Панждех, Файзаобод, Саъдободдаги қатор ҳаммомлар Навоий ҳаёт пайтларида қурилиб, ёки таъмирланиб ишлатилган. Охиратни кўрадиган доно кишилар ибрат юзасидан мансаб, бойлик ва дунё ишларига хирс қўймайдилар. Солиҳлар тариқатига эргашиб, охират тадоригини кўрадилар. Навоий ҳам ортиқча молу мулкини хайрэҳсон ишларига сарфлашни мўлжаллади. Шу йўл билан меросхўрлик деган чўталчиликларга ҳам чек қўйди. У холис мулкини, ҳалол бойлигини Оллоҳ йўлига тикиб, мамлакатда мадрасалар, масжидлар, работлар, шифохона, ҳаммомлар, зиёратгоҳлар, кўприклар, ҳовузлар, боғ-роғлар бунёд этишга сарфлади. Буларнинг барига кетган моддий пул бойликларининг ҳисоб-китобига етиш қийин.

Бироқ, Хондамир тахминича, буларга Навоий тахминан 500 минг кепакий-динор сарфлаган. Ўша давр тарихчиси Исори Зорийнинг таъкидлашича, Навоийнинг бир кунлик даромади 18 минг шахруҳийни ташкил этган. Уни кепакий-динорга солиштирилса, Навоийнинг бир кунлик даромади 9 минг тилло пулни ташкил қилган. Бунчалик катта маблағни ўз иниси Дарвешалига ёки яқин қариндош-уруғларига мерос тариқасида қолдиришни ўйламасдан, уни халқ хизматига қўйиши шоирнинг нақадар элпарвар, одампарвар, улуғ инсон эканлигидан далолат беради.

Маҳмуд НАЗАРОВ,
филология фанлари номзоди

(Боши ўтган сонда)

Оммавийликдан маҳорат сари

БИЗ

Алпомиш ва Барчиной авлодларимиз

«Прогресс» спорт-соғломлаштириш мажмуи Учқудуқ шаҳрида яшовчи жанубий руда бошқармаси ишчи-хизматчилари ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш йўлида самарали хизмат қилмоқда.

Жамоада бугунги кунда 25 нафар мураббий-ўқитувчи спортнинг бокс, самбо, миллий ва эркин кураш, сузиш, волейбол, баскетбол, футбол, бадиий гимнастика, пауэрлифтинг, таэквандо, каратэ, енгил атлетика, стол тенниси, шоҳмот, шашка сингари 16 тури бўйича мунтазам машғулотлар олиб боришмоқда. Машғулотларда 2 минг нафарга яқин киши мунтазам қатнашаётир. Бевосита соғломлаштириш мақсадида ташкил этилган гуруҳларда эса 889 кишининг иштироки таъминланаяпти.

Ўтган йил давомида 138 киши спорт турлари бўйича разряд талабларини бажаришди. Пауэрлифтинг бўйича Алмати шаҳрида ўтказилган Осиё чемпионатида Руслан Тўраев фахрийлар ўртасида олтин медални қўлга киритган бўлса, ёшлар ўртасида Павел Бриндин кумуш, Вадим Бинько ва Венера Ражабовалар бронза медали соҳиби бўлишди. Худди шу спорт тури бўйича Канадада бўлиб ўтган жаҳон чемпионатида фахрийлар ўртасида Л.Матинли олтин, Александр Кузанов эса бронза медалига лойиқ топилди. Самбо кураши бўйича мамлакат кубоги учун ўтказилган курашларда ҳам учқудуқлик спортчилар муваффақиятли иштирок этишди. Шоҳруҳ Шукуров бронза медалига сазовор бўлди.

«Прогресс»дагилар шаҳар аҳолисини спорт-соғломлаштириш тадбирларига кенг жалб қилишга ҳам алоҳида эътибор қаратишмоқда. Жумладан, биргина ўтган йили турли касб байрамлари муносабати билан марказий руда бошқармаси тармоқлари ўртасида ички спорт мусобақалари ўтказилди. Шу билан бирга футбол, волейбол, самбо кураши бўйича маҳаллалар ўртасида шаҳар биринчилиги бўлиб ўтди. Қўрилаётган тадбирлар самарасини шундан ҳам билиш мумкинки, Навоий тоғ-кон металлургия комбинати кубоги учун мустақиллик куни муносабати билан ўтказилган турнирда Учқудуқ шаҳри спортчилари волейбол, мини футбол, стол тенниси, шоҳмот ва шашка бўйича тўплаган очколари бўйича умумжамоа ҳисобида фахрли иккинчи ўринни эгаллашди. Маданий-оммавий спорт тадбирларида қатнашган 5700 киши «Алпомиш» ва «Барчиной» тестларини муваффақиятли топширди.

«Прогресс» спорт-соғломлаштириш мажмуи ҳар йили ёз ойларида мактаб ўқувчиларининг энг севимли масканига айланади. Масалан, ўтган йили бу ердаги спорт базасида 3 та кундузги соғломлаштириш оромгоҳи ташкил этилди ва унда 1540 нафар бола мириқиб ҳордиқ чиқарди. «Эрстон» оромгоҳида ташкил этилган спорт секцияларида ўқувчилар ўз севимли спорт машғулотларини давом эттирдилар.

Ялғош САРИЕВ,
«Ишонч» мухбири

КИМ ОШДИ САВДОЛАРИ АГЕНТЛИГИ ВА РЕСПУБЛИКА КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИ ОЧИҚ АУКЦИОН САВДОЛАРИГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

2004 йил 12,19,26 феврал кунлари соат 11.00 да Республика Биржа маркази биносида такроран ўтказиладиган аукцион савдоларига қуйидаги автотранспорт воситалари қўйилади:

1. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 232, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—10295, 0 минг сўм.**
2. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 231, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—10295, 0 минг сўм.**
3. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 225, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—10295, 0 минг сўм.**
4. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 251, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—10295, 0 минг сўм.**
5. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 136, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—11582, 0 минг сўм.**
6. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 229, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—11582, 0 минг сўм.**
7. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 016, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—10295, 0 минг сўм.**
8. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 224, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—9008, 0 минг сўм.**
9. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 212, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—12869, 0 минг сўм.**
10. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 211, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—9008, 0 минг сўм.**
11. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 207, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—10295, 0 минг сўм.**
12. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 210, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—9008, 0 минг сўм.**
13. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 255, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—9008, 0 минг сўм.**
14. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 280, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—10295, 0 минг сўм.**
15. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 176, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—11582, 0 минг сўм.**
16. "Опель Омега" русумли, давлат рақами 10 PA 208, 1999 йил. **Бошланғич баҳоси—21881, 0 минг сўм.**
17. "ДЭУ-Эсперо" русумли, давлат рақами 10 UZ 158, 1992 йил. **Бошланғич баҳоси—11363, 0 минг сўм.**
18. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 216, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—11582, 0 минг сўм.**
19. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 217, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—9008, 0 минг сўм.**
20. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 224, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—10295, 0 минг сўм.**
21. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 229, 1998 йил. **Бошланғич баҳоси—14156, 0 минг сўм.**
22. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 332, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—11582, 0 минг сўм.**
23. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 312, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—12869, 0 минг сўм.**
24. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 UZ 319, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—14156, 0 минг сўм.**
25. "ДЭУ-супер салон" русумли, давлат рақами 10 PA 248, 1996 йил. **Бошланғич баҳоси—12869, 0 минг сўм.**
26. "Опель Омега" русумли, давлат рақами 10 UZ 574, 2000 йил. **Бошланғич баҳоси—22672, 0 минг сўм.**

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар!
Имкониятингизни бой берманг!

Савдода қатнашиш учун харидорлар автотранспорт воситаси бошланғич баҳосининг 10 фоизи микдорида закалат пули тўлаши шарт.

Аукцион савдолари бўйича харидорлардан аризаларни қабул қилиш савдо бошланишидан 1 соат олдин тўхтатилади

Ушбу автотранспорт воситаларига қизиқиши бор хорижлик сармоядорлар, ишбилармон юртдошларимиз Республика Кўчмас мулк биржаси ва «Ким ошди савдолари агентлиги"га мурожаат қилишлари мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 10 уй, Республика Биржалар маркази биноси, 3 қават, 8 хона. Маълумот учун телефонлар: 136 28 75, 133 25 21. Факс: 136 06 17 www. rkmb. expo. uz

Савдо-кўргазма

СОТУВНИНГ 10 ФОИЗИ «Меҳрибонлик уйлари»га

Тошкентдаги Қирғизистон элчихонасида "Ўзбек рассомлари Қирғизистон ҳақида" номли савдо-кўргазмаси очилди. Ўзига хос ким ошди савдоси Ўзбекистонда аккредитация қилинган элчилар ҳамда пойтахт жамоатчилигида катта қизиқиш уйғотди.

-Мазкур кўргазма Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ташаббуси билан 2004 йилни "Меҳр ва мурувват йили" деб аталиши муносабати билан ташкил этилди,- деди Қирғизистоннинг Ўзбекистондаги Фавқуллодда ва мухтор элчиси Улуғбек Чиналиев кўргазманинг очилиш маросимида. - Шундай эзгу мақсадга қаратилган қатор тадбирлар ўтказишни давом эттириш ниятидамиз Мусаввирлар асарлари сотувидан тушган маблағнинг 10 фоизи элчихона томонидан меҳрибонлик уйлари учун "Сен ёлғиз эмассан" жамғармасига ўтказилади.

Элчининг таъкидлашича, Марат Содиқов, Валерий Енин, Ирина Шин каби ижодкорларнинг асарларида тасвирланган Қирғизистоннинг ажойиб ва бетакрор табиати, гўзал, пурвиқор тоғларини томоша қилган киши қалбида туганмас завқу-шавқ ҳисларини туяди. Бундан-буён элчихонада шу каби кўргазмаларни ўтказиш анъана тусига киради.

-Ўзбекистон билан Қирғизистон ўртасида дипломатия муносабатларини ташкил этиш ва Тошкентда Қирғизистон элчихонасини очиш борасида шартнома имзоланганига 11 йил тўлиши мазкур кўргазманинг ташкил этилшига яна бир туртки бўлди,-деб таъкидлади элчи. Шартнома 1993 йилнинг 16 февралида имзоланган эди. Ўтган давр мобайнида ҳар икки мамалакат ўртасида иқтисодий, маданий-инсонпарварлик соҳасида юздан зиёд давлатлараро, ҳукуматлараро ва идоралараро шартнома ҳамда битимлар имзоланди.

Ўзбекистон ва Қирғизистон халқларининг аҳил ва бироварликда яшаш истаги икки мамлакат ўртасидаги муносабатларнинг янада ривожланишига катта ҳисса қўшади

Е. ХЛОПОВСКИХ,
"Туркистон-пресс"

Тошкент шаҳар Чилонзор туманидаги Алишер Навоий номли Республика «Нафис» санъат лицейи томонидан 1994 йилда Раҳмонов Шуҳратжон номига берилган А - 434006 рақамли 11-синфни битирганлик тўғрисидаги аттестат йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади**

ISHONCH

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс КАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама ва эълонлар бўлими (3712) 56-85-79.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 21.00

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 20242 Буюртма Г— 217 1 3456